

2013 08

INFORMATIE PROFESSIONAL

vakblad voor informatiewerkers

01

Verbindende schakel
tussen Wikipedia en
erfgoedorganisatie

**Wikipedian
in Residence**

02

Open data,
open collectie

**Rijks-
museum**

03

Interview met
mister
Internet Archive

**Brewster
Kahle**

04

Vooruitblik

**KNVI
congres**

30 onder 30
Nieuwe generatie
professionals

Document Campus
400 km
archiefruimte

Lelystad

Uw archiefpartner in:

- Archiefbeheer
- Archiefbewerking
- Digitalisering

**Karmac is uw archiefpartner
voor Het Nieuwe Werken!**

Uw kantoor is geen werkomgeving meer, maar een ontmoetingsruimte. Karmac spreekt over een kantoorloos kantoor, ingericht specifiek op de behoefte van Het Nieuwe Werken. Nu denkt u waarschijnlijk Karmac gaat ons helpen. En dat is correct. Niet bij de inrichting van een kantoor, niet bij de transitie van uw mensen. Wel bij de ondersteuning in de archief- en documentprocessen. U heeft, ook binnen Het Nieuwe Werken, op kantoor, thuis, onderweg, de toegang tot uw informatie nodig.

Karmac beheert uw archief- en documentadministratie op haar volledig ingerichte Document Campus. Kom en aanschouw met uw eigen ogen wat de mogelijkheden zijn voor het fysiek archiveren en digitaliseren van uw archief- en documentadministratie op onze Document Campus langs de A6 in Lelystad.

Natuurlijk zijn wij u óók graag van dienst.

Bel ons voor een afspraak, 0320 - 28 69 45.

karmac
Facilitair

2013 08

REDACTIONEEL

12 **Carola van der Drift**

Wikipedian in Residence verbindt Wikipedia en erfgoedinstellingen

De KB en het Nationaal Archief hebben onlangs een 'Wikipedian in Residence' aangenomen. Ook de Werkgroep Speciale Wetenschappelijke Bibliotheken heeft er binnenkort twee in dienst. Welke taak hebben deze in-huis-wikipedianen?

16 **30 onder 30**

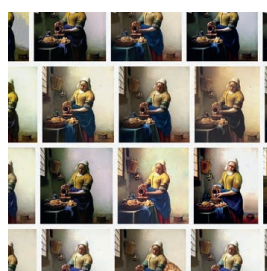
InformatieProfessional presenteert de '30 onder 30'-lijst. Het overzicht laat zien waar de nieuwe generatie professionals in het brede veld van informatie en erfgoed werkt.

25 **Inge Giesbers en Lizzy Jongma**

Rijksmuseum opent zijn data

In 2011 startte het Rijksmuseum in Amsterdam met de ontwikkeling van een API (Application Programming Interface). Het experiment is inmiddels uitgegroeid tot een van de grootste open data-kunstcollecties in de wereld.

28 **Frank Huysmans**

Brewster Kahle: 'Als informatie niet online staat, is het net alsof het niet bestaat'

Brewster Kahle, oprichter van het Internet Archive, spreekt op het KNVI congres over contextualisering van data en competenties van medewerkers. Hij beantwoordde alvast een paar vragen van InformatieProfessional.

Hoera!

Hoera! Daar ben ik, een informatie-professional, en reken maar dat de mensen blij met me zijn. Er liggen bergen werk op mij te wachten. Ik ga scripts schrijven in programmeertalen als PHP en Python. Ik ga zelf online diensten ontwikkelen en niet alleen maar aanhaken bij die van anderen. Dat zegt Brewster Kahle, de man achter Internet Archive, in een interview in deze InformatieProfessional en misschien ook wel op het KNVI-congres op 14 november. Bij de 30 informatieprofessionals van onder de 30 die InformatieProfessional wist op te sporen, druipet de werklust er eveneens vanaf. Zij omarmen gretig hun niet geringe missie. Ze verzilveren de investeringen die de afgelopen jaren in massadigitalisering zijn gedaan. Ze integreren social media in content-managementsystemen. Ze werken aan een erfgoedsector waarin alle informatie voor iedereen zonder beperking beschikbaar is.

Voor deze twintigers in het vak zijn de zoekmachine en andere producten van Google een vanzelfsprekendheid. Een leven zonder hebben ze niet meegemaakt. Omdat Google onlangs zijn vijftiende verjaardag vierde, staan we stil bij wat het bedrijf tot nu toe teweeg heeft gebracht, voor starters én voor reeds gearriveerde informatieprofessionals. InformatieProfessional wenst alle KNVI-leden een goed jaarcongres en heft het glas op alle afkortingen met het i-woord erin.

Alice Doek
redactie@informatieprofessional.nl

PAG 21 Extra: **Programma KNVI congres 2013**

COLOFON

ISSN: 1385-5328

InformatieProfessional is een uitgave (17de jaargang) van Uitgeverij IP, Charlotte van Pallandtlaan 12, 2772 TR Voorburg, tel. 06-44 09 19 85, www.informatieprofessional.nl

redactieadres

InformatieProfessional, Charlotte van Pallandtlaan 12, 2772 TR Voorburg, tel. 06-44 09 19 85, e-mail redactie@informatieprofessional.nl.

uitgever

Peter van Gorsel.

redactie

Jos van Dijk, Alice Doek, Frank Huysmans, Alice de Jong, Marie-José Klaver (nieuwsredacteur), Carin Klompen, Marieke Kramer, Pepijn Lemmens, Leen Liefsoens, Paul Nieuwenhuysen, Ronald de Nijs (eindredacteur), Matthijs van Otegem, Eric Sieverts en Ans ter Woerds.

vormgeving

Eric van den Berg, egfvdb@upcmail.nl, Tom van Staveren, graphicisland@upcmail.nl.

medewerkers aan dit nummer

Carola van der Drift, Inge Giesbers, Irene Haslinger, Lizzy Jongma, Edwin Mijnsbergen en Raymond Snijders.

redactieadviesraad

Drs. P. Evers, drs. C. Groeneveld (voorzitter), prof.dr. J.S. Mackenzie Owen.

abonnementen

Uitgeverij IP, Charlotte van Pallandtlaan 12, 2772 TR Voorburg, tel. 06-44 09 19 85, e-mail administratie@informatieprofessional.nl
InformatieProfessional verschijnt 9x per jaar, niet in januari, juli en augustus. Abonnementsprijs € 90,-. Instellingen met meer dan één abonnement op hetzelfde adres betalen voor het tweede en volgende abonnement € 60,-. Nieuwe abonnementen: abonnementen worden per jaargang afgesloten. Het abonnement wordt jaarlijks in het eerste kwartaal gefactureerd. Beëindiging abonnement: Abonnementen kunnen uiterlijk 1 december van het lopende abonnementsjaar worden opgezegd. Bij niet-tijdige opzegging wordt het abonnement automatisch voor een jaar verlengd. Studenten-abonnement € 50,- (met als maximale duur vier jaar), losse nummers € 12,50. Leden van de KNVI komen in aanmerking voor een gereduceerd abonnementsstarief. Meer informatie biedt het KNVI-secretariaat, Mariaplaats 3, 3511 LH Utrecht, tel. 030-2330050, e-mail info@knvi.net.

advertentieverkoop

Voor informatie over adverteren in blad of op de site: Uitgeverij IP, tel. 06-44 09 19 85.

Het verlenen van toestemming tot publicatie in dit tijdschrift strekt zich tevens uit tot het in enigerlei vorm elektronisch beschikbaar stellen.

ADVERTENTIE-INDEX

Adlib Information	KNVI	8	
Systems	11	Lectoraat Digital Archiving	
Ebsco	36	& Compliance / HvA	43
FairPoint	43	LM Information	
GO opleidingen	20	Delivery	44
Houtschild International		OCLC	32
Booksellers	20	Reekx	20, 43
Ingressus	10	RulersGroup	37
Karmac	2	Swets	7

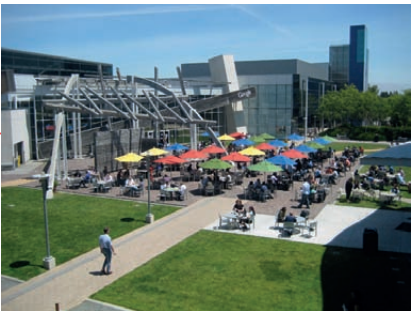
31 **Pepijn Lemmens**
'Europeana wil niet hip zijn'

Europeana, het Europese initiatief voor het beschikbaar maken van digitaal erfgoed, heeft in sommige kringen een wat stoffig imago. Hoe erg vindt Harry Verwayen, business development director van Europeana, dat eigenlijk?

34 **Eric Sieverts**
Google 15 jaar

Google vierde onlangs zijn vijftiende verjaardag. Een aanleiding om stil te staan bij wat de zoekgigant in die vijftien jaar teweeg heeft gebracht. Inclusief een korte bijdrage vanuit de Google-generatie.

RUBRIEKEN

- 05 **Nieuws**
- 15 **Column** Eric Sieverts
- 36 **Recht op informatie**
- 37 **Boeken** Het boek in Vlaanderen sinds 1800
- 38 **Lifehacking** Controle bij het zoeken
- 39 **Agenda**
- 40 **Professional in het nieuws** Hans de Zwart
- 41 **Carrière** Gerrit Visser
- 42 **Column** Frank Huysmans

Het volgende nummer van InformatieProfessional verschijnt 29 november. Bijdragen voor dit nummer zijn welkom tot 11 november.

Library Bar

Gaan bij bibliotheken de papieren boeken de deur uit, hotels halen ze juist naar binnen. Een van de voorlopers was het Library Hotel in New York. De laatste tijd veranderen steeds meer hotel(keten)s hun lobby, bar of lounge in een bibliotheek, om de ruimte een 'huiselijk gevoel' te geven – en gasten langer binnen te houden, schrijft de New York Times.

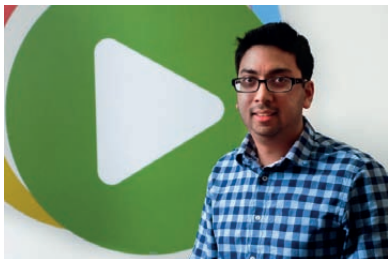
Een voorbeeld is de Library Bar (zie

foto) van het NoMad Hotel in New York. De ruimte doet door zijn houten kasten (gevuld met een zorgvuldig samengestelde collectie boeken over de geschiedenis van New York, muziek en andere onderwerpen), wenteltrap en leestafels denken aan de bibliotheek van het Rijksmuseum. Met dit verschil dat je in de Library Bar ook een cocktail kunt drinken en een vorkje prikken. <

>> Bibliotheek voor gratis software

Yash Kumar, een voormalige Amazon-ingenieur, heeft een bibliotheek gebouwd voor alle gratis software. Runnable, zoals de bibliotheek heet, biedt direct toegang tot open source-software. De site is niet slechts een zoekmachine, maar ook een database waarin de software is opgeslagen. Gebruikers krijgen dus nooit te maken met verouderde links waardoor ze de software die ze nodig hebben niet kunnen vinden.

Foto: Runnable

Yash Kumar

>> Geen vrienden op Facebook? Dan geen lening

Amerikaanse internetgebruikers kunnen vrij gemakkelijk online een lening afsluiten. Tenminste, als ze genoeg vrienden op Facebook en Twitter hebben en als deze vrienden belangrijk genoeg zijn in de ogen van het leenbedrijf. Tegenwoordig wordt niet alleen de kredietwaardigheid gecontroleerd (heeft de aanvrager schulden?) maar ook iemands profiel op de sociale media, bericht het Amerikaanse tijdschrift *Mother Jones*. Aanvragers die een uitgebreid netwerk hebben en vrienden met 'belangrijke' banen zoals arts of advocaat, worden betrouwbaarder gevonden dan mensen met weinig vrienden die geld willen lenen. De leenbedrijven kijken ook naar het aantal interacties tussen vrienden. Een lijstje met 50 contacten is niet genoeg voor een lening.

>> Opera maakt andere browser voor iPad

Browsermaker Opera heeft een nieuwe browser voor de iPad ontwikkeld, Coast geheten. Coast is meer gebaseerd op klikken en 'beleven' en minder op zoeken en surfen. Gebruikers navigeren meer via plaatjes dan via tekst. Volgens Opera past het nieuwe navigatiemodel beter bij de tablet.

Nieuwe zoekmachine Blippex

Blippex waardeert de aandacht van gebruikers voor websites.

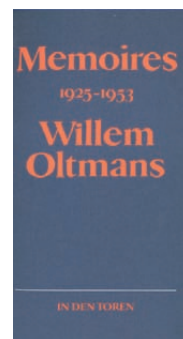

Max Kossatz en Gerald Baeck zijn een nieuwe zoekmachine begonnen, Blippex genaamd. Deze twee Oostenrijkers, die in Berlijn wonen, hebben een ambitieus doel: ze willen niet de concurrent van Google worden, wel willen ze de manier waarop internetgebruikers over zoeken denken, veranderen. Als je met Google wilt concurreren, moet je hetzelfde doen als de zoekgigant.

Daarom is er zo weinig innovatie op de zoekmarkt, zegt Kossatz tegen webmagazine *Quartz*. Blippex onderscheidt zich op twee manieren van Google. De zoekmachine waardeert sites op basis van de tijd die mensen er doorbrengen. DwellRank wordt dit principe genoemd ('to dwell' betekent verblijven). Bij Blippex gaat het niet om links tussen machines, maar om

wat mensen interessant vinden, aldus de oprichters. Een tweede verschil is dat Blippex gebruikers veel meer privacy belooft dan Google. Blippex zegt geen IP-adressen en eerder bezochte sites van gebruikers te verzamelen. Wel wordt bijgehouden hoe lang iemand op een via Blippex gevonden site blijft zodat de DwellRank actueel blijft. www.blippex.org

Memoires Willem Oltmans digitaal te lezen en te doorzoeken

De Digitale Bibliotheek voor de Nederlandse Letteren heeft de eerste 31 delen van de *Memoires* van de journalist Willem Oltmans gedigitaliseerd en doorzoekbaar gemaakt. De Willem Oltmans Stichting en Uitgeverij Papieren Tijger in Breda werken ondertussen verder aan de voltooiing van de *Memoires*, die uiteindelijk zo'n 75 delen zullen tellen.

De journalist Willem Leonard Oltmans, die de wereld als zijn werkterrein zag, leefde van 1925 tot 2004. Hij hield zijn hele leven een uitgebreid dagboek bij. Die dagboeken bewerkte hij vervolgens tot memoires in dagboekvorm, die vanaf 1985 deel voor deel werden gepubliceerd. Bij zijn overlijden was hij gevorderd tot de jaren tachtig. www.dbnl.org

SWETS

Uw One-Stop-Shop op het gebied van professioneel informatiebeheer

eBooks in **SWETSwise**

Voor het bestellen, beheren en raadplegen van al uw boeken/eBooks. Een uitgebreide online catalogus met 24/7 toegang tot 9 miljoen boeken en meer dan 1 miljoen eBooks van honderden aanbieders.

SWETSwise Boeken

swetswise Selection Support

Voor al uw statistieken: analyseer, vergelijk en beslis.

SWETSwise Searcher

Voor een unieke zoekervaring: tegelijkertijd zoeken in verschillende inhoudsbronnen vanuit één enkele intuïtieve interface met snelle opbouwende weergave van zoekresultaten.

swetswise Medical Searcher

www.swets.nl/swetswise

MENDELEY

INSTITUTIONAL EDITION POWERED BY **SWETS**

Versterkt onderzoek door gebruikers en bibliotheken met elkaar te verbinden. De meest productieve en geïntegreerde combinatie van referentiebeheer, het zoeken naar onderzoekscontent en samenwerking.

www.swets.nl/mendeley

Meer informatie? Ga naar www.swets.nl en/of neem contact op via:
Swets Information Services BV, Dellaertweg 9b, 2316 WZ Leiden,
T 088 – 467 9342 – E contact@nl.swets.com

KNVI

Koninklijke Nederlandse Vereniging
van Informatieprofessionals

NIET VERGETEN
Lid worden
van de KNVI!

Lid zijn van de KNVI is **investeren in je professionele toekomst!**

Je hebt al een
studentenlidmaatschap
voor

Profiteer als lid van de KNVI, dé beroeps-
vereniging van informatieprofessionals,
van o.a. :

- ✓ een gratis abonnement op het vakblad *InformatieProfessional*
- ✓ het unieke boekje "Heer Bommel en de i-padden" als welkomstcadeau
- ✓ aantrekkelijke kortingen op congressen, workshops en opleidingen
- ✓ tweewekelijkse nieuwsbrief per email
- ✓ verdieping en contact: 'kijkjes in de keuken' bij vakgenoten, workshops, infobattles, expert meetings, studiereizen en netwerkborrels
- ✓ toegang tot online netwerken en discussiegroepen

Scan de QR code,
← of ga naar knvi.net/word-lid

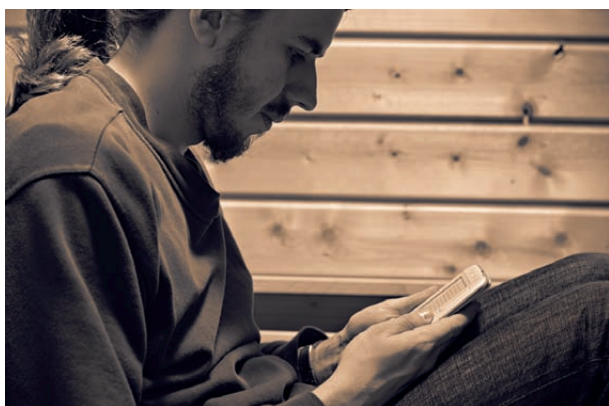

Foto: Michael Hamann

Lezen volgens de modellen van iTunes en Spotify

Veellezers en bladeraars kunnen uit steeds meer digitale diensten kiezen. Bij sommige diensten moet de klant per gelezen artikel afrekenen (te vergelijken met de muziekdienst iTunes van Apple) en bij andere kunnen abonnees tegen een vast bedrag per maand zoveel lezen als ze willen (net als bij Spotify). Bijzonder is dat de lezers geen eigenaar worden van de artikelen en ebooks. Ze mogen ze inzien en huren ze feitelijk voor een beperkte tijd. InformatieProfessional zet de nieuwe diensten op een rij.

NET GELANCEERD

Blendle

Bij Blendle, gelanceerd op 5 september jl., kan de lezer door een groot aantal kranten en tijdschriften bladeren. Alleen voor artikelen die worden gelezen hoeft betaald te worden. Aan Blendle, opgericht door Marten Blankesteijn en Alexander Klöpping, doen onder meer *NRC Handelsblad*, *Vrij Nederland*, *De Groene Amsterdammer*, *Story*, *Autoweek* en *Quote* mee. De prijs van een artikel varieert van 20 tot 90 cent. Er is een wachtlijst voor lezers. Volgens de site van Blendle wachten momenteel ruim 10.000 mensen tot ze toegang krijgen tot de dienst.

eLinea

Voor 9,99 euro per maand kunnen abonnees bij eLinea, een initiatief van eReaders Groep, zoveel lezen als ze willen. De artikelen zijn afkomstig uit onder meer *HP De Tijd*, *Panorama*, *Dierenpraktijken* en *The Optimist*. ELinea heeft minder gerenommeerde journalistieke uitgaven in zijn portefeuille dan Blendle, maar biedt naast tijdschriftartikelen ook ebooks en fotoreportages

aan. Wie niet gebonden wil zijn aan een abonnement, kan bij eLinea overigens ook per artikel betalen.

ELinea werd al in september 2011 gelanceerd. Het was toen net iets te vroeg voor alternatieve businessmodellen voor kranten en tijdschriften. Het platform maakte een doorstart en werd eind september opnieuw gelanceerd.

Scribd en HarperCollins

Niet toegankelijk voor Nederlandse lezers, maar wel interessant voor Amerikaanse veellezers: de nieuwe ebookdienst (eind september gelanceerd) van documentenplatform Scribd en uitgever HarperCollins. Voor 8,99 dollar per maand kunnen abonnees van Scribd, zoals de nieuwe dienst heet, onbeperkt ebooks van HarperCollins en 30 andere uitgevers lezen.

Oyster

Deze ebookdienst, die begin september werd gelanceerd, is alleen toegankelijk voor Amerikanen. Voor 9,99 dollar per maand hebben ze toegang tot 100.000 ebooks die op iPhone, iPod Touch en iPad gelezen kunnen worden.

BINNENKORT VAN START

WPG Uitgevers en Lannoo

De uitgeverijen WPG en Lannoo willen een Spotify-achtige dienst voor ebooks beginnen. Ze hebben hiervoor toestemming gekregen van de Autoriteit Consument & Markt (voorheen de NMA). Volgens de toezichthouder op eerlijke concurrentieverhoudingen is er geen gevaar dat de Nederlandse en Belgische uitgever samen een machtspositie hebben op de markt voor ebooks. Die markt is sterk in beweging en WPG en Lannoo hebben momenteel slechts een klein aandeel van die markt. Bovendien zijn andere uitgevers vrij om soortgelijke diensten aan te bieden. Als de dienst van WPG en Lannoo wordt gelanceerd kunnen lezers voor een vast bedrag per maand onbeperkt ebooks lezen. Hoeveel de ebookdienst gaat kosten en wanneer hij van start gaat, is nog niet bekend.

Landelijke digitale openbare bibliotheek

Vanaf 2015 kunnen leden van de openbare bibliotheek gebruikmaken van de landelijke digitale bibliotheek. De Koninklijke Bibliotheek gaat deze bibliotheek coördineren. Het is nog niet bekend hoe bibliotheken deze dienst extra in rekening gaan brengen bij de lezers. Dit najaar lanceren de openbare bibliotheken het zogeheten 'ebook plus pakket'. Voor 20 euro extra per jaar kunnen leden 18 ebooks naar keuze (alleen via browser of iPad) lezen.

REEDS BESTAAND

Amazon

In januari introduceerde Amazon een huurdienst voor Amerikaanse lezers. Klanten kunnen zelf kiezen of ze een boek voor

één maand, twee maanden of een half jaar huren. De prijs loopt telkens iets op. Een ebook huren voor een maand kost ongeveer 3 dollar. De ebooks zijn op de Kindle en via de Kindle-app op iPad en pc te lezen.

Amerikaans ziekenhuis gebruikt big data voor bezuinigingen

Analyse van gegevens van miljoenen patiënten kan tot goedkopere zorg leiden.

Het Mount Sinai Medical Center in New York City heeft Jeff Hammerbacher, voormalig hoofd van de afdeling Datawetenschap van Facebook, aangetrokken om een project te leiden dat voor besparingen zorgt in het ziekenhuis op basis van patiëntendata. Hammerbacher ziet het gebruik van big data – gegevens van tientallen miljoenen patiënten – als een van de grootste uitdagingen van ziekenhuizen om de kosten van de Amerikaanse gezondheidszorg te drukken.

Het ziekenhuis heeft de afgelopen jaren 120 miljoen dollar in een nieuw elektronisch patiëntendossier geïnvesteerd. Het doet nu mee aan een proef waarbij de gezondheids- en genetische gegevens van patiënten worden gecombineerd met als oogmerk betere behandelmethoden te ontwikkelen. Het uiteindelijke doel is zorg die efficiënter en dus goedkoper is. Het is al gelukt om het aantal jaarlijkse herhaalafspraken met de helft terug te brengen.

Foto: Mount Sinai Medical Center

Mount Sinai heeft ook al een algoritme ontwikkeld aan de hand van gegevens van diabetespatiënten, zoals bloed-suikergehalte, leeftijd, gewicht

en geslacht. Van diabetespatiënten die dezelfde kenmerken hebben wordt onderzocht of ze ook dezelfde genetische defecten hebben. <

advertentie

**Bezoek Ingressus
op het KNVI congres en ontdek
onze dienstverlening
op het gebied van coaching
en loopbaanbegeleiding.**

Kennismakingsactie:

Kort en praktisch traject

Opbrengst:
persoonlijke profilering om je
krachtig bij potentiële werkgevers
te presenteren

Alleen bij aanmelding op het KNVI congres:
€ 150,- (twee gesprekken van 1,5 uur)

INGRESSUS

www.ingressus.nl

Digitale tentoonstelling 'Waterstaatkundige kaarten in Google Earth'

De Universiteitsbibliotheek Utrecht heeft een collectie oude waterstaatkundige kaarten gedigitaliseerd en online gezet. De kaarten worden als laag gekoppeld aan Google Earth. Doordat oud en nieuw over elkaar heen zichtbaar zijn, wordt de eeuwenoude strijd tussen de mens en het water treffend in beeld gebracht. De kaarten zijn te zien op de di-

gitale tentoonstelling *Waterstaatkundige kaarten in Google Earth* op de site van de Bijzondere Collecties van de UBU. Het project is tot stand gekomen in samenwerking met de Hogeschool Utrecht en mede mogelijk gemaakt dankzij een gezamenlijke NWO-subsidie voor de Faculteit Geowetenschappen en de Universiteitsbibliotheek Utrecht. <
bc.library.uu.nl/nl/node/677

#IPLINGO

Click farms

Door: Edwin Mijsbergen

Als Facebook ergens om verguisd wordt, dan is het wel om de informatie die het wel en niet toont aan individuele gebruikers. Ga maar na: hoe vaak hoor je mensen niet zeggen dat ze gek worden van al die foto's die vrienden en kennissen uploaden, of van de reclame die het platform over ons uitstort? De beschuldigende vinger gaat daarbij meestal richting Facebook, en niet naar de contacten die al die kiekjes van huisdieren, familieleden en sportevenementen uploaden. Mensen beseffen vaak wel dat de inhoud van het platform door de gebruikers zelf wordt gecreëerd, maar blijkbaar verwachten ze tegelijkertijd van Facebook dat het een goede informatiefilter hanteert.

Het interessante is dat Facebook zo'n filter inderdaad heeft, in de vorm van een algoritme dat Edgerank wordt genoemd. Dat algoritme zorgt er kortgezegd voor dat je in jouw tijdlijn slechts een selectie van alle bijdragen van de personen en pagina's die je volgt krijgt te zien, op basis van eerdere interactie. Hoe vaker jij en jouw 'vrienden' pagina's en bijdragen 'liken' of er op reageren, hoe groter de kans dat je van de desbetreffende afzenders in

de toekomst updates zult zien.

Het aantal virtuele 'duimpjes omhoog' doet er dus toe. Dat gegeven heeft – uiteraard – geleid tot misbruik. Er is een handel ontstaan in namaaklikes voor Facebook. Je kunt waardering gewoon kopen. In India betaal je 80 dollar voor 2500 likes. In een videoreportage van France 24¹ zie je hoe dat in z'n werk gaat. Het is ontluisterend. Tientallen mensen die in veel te kleine computerwerkplaatsen, voor veel te weinig geld, nepaccounts aanmaken en het online nepsucces van westerse bedrijven bij elkaar klikken. Of van presidenten. Want inderdaad: van de bijna 40 miljoen Twittervolgers van Barack Obama schijnen er 19,5 miljoen niet echt te bestaan.²

'Click farms' of 'like farms' noemt men zulke werkplaatsen. Wat mij betreft symboliseren die 'boerderijen' alles wat er mis is met de commercie die zich op wil dringen aan de consument. Of om het in Facebooktaal te zeggen: vind ik niet leuk.

Noten

1] goo.gl/NuMT9X

2] goo.gl/DpYZeD

Edwin Mijsbergen is freelance informatiespecialist.

De juiste informatie bij de juiste persoon

Adlib Bibliotheek catalogiseert meer dan boeken alleen. Adlib Bibliotheek vormt de kern van een compleet informatie- en kenniscentrum. Desgewenst kunt u deze kern uitbouwen met de uitleen-, bestel- en tijdschriftenmodules, of met vragenregistratie, SDI, full-text search en verschillende online services. Iedere vorm van informatie wordt zo op maat gemaakt voor uw gebruikers. Niet voor niets is Adlib Bibliotheek in gebruik bij vele mediatheken, bedrijven, (hoge)scholen, en juridische en overheidsinstellingen.

Adlib Bibliotheek

Veelzijdig Overzichtelijk Aanpasbaar aan alle soorten publicaties
Internetmodules: SDI attenderen, Online reserveren en Full text zoeken
Eenvoudig titelbeschrijvingen ontlene Makkelijk rapporteren
Geïntegreerde aanvullende modules: Bestelmodule, Uitleenmodule en Tijdschriftenmodule
Meertalig Internationale standaarden SRU, ISBD/AACR2, Z39.50 MARCXML, OAI-PMH en meer
Integreerbaar met Adlib Museum en Adlib Archief tot één 'crossdomain' systeem
API-koppelingen Keuze databases MS SQL Server, Oracle, Adlib Internet ready.

adlib
The easy way to knowledge

Adlib Information Systems
(0346) 58 68 00
sales@adlibsoft.com
www.adlibsoft.com

Wikipedian in Residence verbindt Wikipedia en erfgoedinstellingen

De Koninklijke Bibliotheek en het Nationaal Archief hebben onlangs de eerste 'Wikipedian in Residence' aangenomen. Vanaf november heeft ook de Werkgroep Speciale Wetenschappelijke Bibliotheken twee 'Wikipedians in Special Residence' in dienst. Wat kunnen deze tijdelijke in-huis-wikipedianen voor de instellingen betekenen?

Door: Carola van der Drift

Wikipedia is een van de meest geraadpleegde online bronnen. Bij vrijwel elke zoekopdracht verschijnt de online encyclopedie in de top-10 van zoekresultaten en voor veel mensen is Wikipedia de eerste plaats op internet om te zoeken naar algemene informatie. Wikiped

dia is gratis, iedereen kan een bijdrage aan Wikipedia leveren en pagina's zijn vaak in meerdere talen beschikbaar – niet vertaald, maar onafhankelijk van elkaar geschreven.

Juist vanwege zijn toegankelijkheid kunnen 'GLAMs', wat staat voor 'galleries, libraries, archives and museums', kiezen voor een samenwerking

met Wikipedia. Om de samenwerking soepel te laten verlopen kan een organisatie een 'Wikipedian in Residence', een in-huis-wikipedeaan, binnenhalen. Wikipedianen zijn mensen die pagina's voor Wikipedia schrijven of bewerken. Een Wikipedian in Residence wordt aangenomen door de instelling, meestal met een

tijdelijk contract, en deelt zijn expertise van Wikipedia met de instelling.

Nederlandse primeur

Afgelopen mei zijn de Koninklijke Bibliotheek en het Nationaal Archief begonnen met het werven van een 'Wikipedian in Residence', een in-huis-wikipedeaan. Hiermee hebben ze de primeur in Nederland. Hay Kranen is door de KB en het NA aangenomen als de eerste Wikipedian in Residence voor een duur van negen maanden. Met Kranen hopen de erfgoedinstellingen dat hun collectie bij een breder publiek onder de aandacht gebracht kan worden.

Kranen, die in het dagelijks leven werkt als freelance 'digital and creative artist', is sinds 2005 actief Wikipedeaan. Hij kan zich zijn eerste artikel over Piet Mondriaan, dat hij schreef naar aanleiding van een afstudeerproject, nog goed herinneren. Van 2007 tot 2011 was hij bestuurslid van de Vereniging Wikimedia Nederland, de vereniging die vrijwilligers ondersteunt die zich met websites bezighouden die onder de koepelorganisatie Wikimedia vallen. 'Wat mij zo aantrekt is dat Wikipedia non-profit is.' Wikipedia draait voor het grootste gedeelte op schenkingen: in 2012 was 35 van de 38,5 miljoen binnengehaalde euro's afkomstig van meer dan een miljoen mensen, enthousiaste gebruikers die vaak kleine bedragen schenken.

Buitenlandse ervaringen

In het buitenland werden de Nederlandse organisaties voorafgegaan door onder andere Château de Versailles, British Library en National Archives in de Verenigde Staten, maar ook door instellingen in bijvoorbeeld Denemarken, Italië en Israël. In juni 2010 begon het eerste 'Wikipedian in Residence'-project in het British Museum, dat slechts één maand duurde. Ondanks de korte duur werden er resultaten geboekt. De kwaliteit van content op Wikipedia werd verbeterd, informatie en beeldmateriaal werd toegevoegd en verschillende Wikipedia-artikelen met betrekking tot het British Museum eindigden op de hoofdpagina van Wikipedia bij 'uitgelicht'.

Ook werden activiteiten georganiseerd zoals het laten vertalen van inleidingen van artikelen door middelbare scholieren in Frankrijk en presentaties over Wikipedia aan de verschillende afdelingen in het museum. Verder vonden er

een-op-een-samenwerkingen tussen curatoren en Wikipedianen plaats, bemiddeld door de in-huis-wikipedeaan.

Bij andere instellingen was de Wikipedian in Residence eveneens een succesverhaal, zoals het Children's Museum in Indianapolis in de Verenigde Staten. Hier is de Wikipedian in Residence in augustus 2010 begonnen... en nog steeds aan het werk. Bij het museum zagen ze vooral na het eerste half jaar resultaat. In een casestudy noemt Angie McNew, director of Web and Emerging Media, naast de bijdrage van informatie en beeldmateriaal, bijvoorbeeld links op de museumwebsite naar Wikipedia-artikelen en het gebruik van QR-codes in het museum zelf. Ook de doelgroep van het museum – kinderen – werd betrokken bij Wikipedia. Met behulp van Wikipedia gaven ze jongeren tussen de 13 en 18 jaar les over schrijven en het doen van onderzoek.

Hay Kranen

Kranen, die op uitzendbasis is aangenomen, is op 7 oktober jl. gestart. Hij ziet het als zijn opdracht om ervoor te zorgen dat Wikipedia en de beide erfgoedinstellingen elkaars werkwijze beter gaan begrijpen. Het is niet de bedoeling dat hij de hele dag artikelen gaat schrijven. Hij zal ook zijn kennis van Wikipedia door middel van workshops overdragen aan de instellingen, zodat zij in de toekomst zelf met Wikipedia aan de slag kunnen ten behoeve van hun collectie. Voor zijn werk bij de KB en het NA wisselt Kranen ervaringen uit met andere Wikipedians in Residence, waarvan hij er een aantal ontmoet heeft tijdens nationale en internationale Wikipedia-bijeenkomsten. Naast zijn werk als Wikipedian in Residence blijft Kranen meewerken aan Wikipedia.

Special Residence

Naast de Wikipedian in Residence bij de KB en het NA begint in november ook een project van twaalf bibliotheken van de WSWB: Werkgroep Speciale Wetenschappelijke Bibliotheken. In een verwijzing naar het woord 'special' in de naam van het samenwerkingsverband noemen zij hun project 'Wikipedians in *Special* Residence'. Deze bibliotheken zijn samen op zoek gegaan naar twee kandidaten voor het veertien maanden durende project. Het doel van het project is de inbreng van data en kennis van de twaalf bibliotheken in Wiki-

pedia. Arie Sonneveld en Hans Muller gaan de rol van Wikipedian in Special Residence vervullen.

Jos Damen, projectleider en werkzaam bij het Afrika-Studiecentrum in Leiden: 'Sonneveld en Muller zijn zeer ervaren Wikipedianen met jarenlange inzet voor en duizenden bewerkingen in Wikipedia. Met hun brede belangstelling zijn ze in staat de zeer uiteenlopende aandachtsgebieden van de twaalf betrokken bibliotheken op een goede manier te betrekken bij Wikipedia – en andersom.'

Damen legt uit waarom er voor een samenwerking met Wikipedia is gekozen: 'Wikipedia wordt door een groot publiek gebruikt, en heeft meer informatie van hoge kwaliteit nodig. Bovendien is Wikipedia open source, dus heeft het een goede kans om over vijftig jaar nog te bestaan – in wat voor vorm ook.'

Sonneveld en Muller zullen een grote hoeveelheid beeldmateriaal van de verschillende bibliotheken op Wikipedia zetten. Ook het bijwerken van artikelen behoort tot hun takenpakket.

De in-huis-wikipedianen assisteren bij de activiteiten om de collectie onder de aandacht van een groter publiek te brengen, kijken naar de bruikbaarheid van informatie en materialen en adviseren de medewerkers van de bibliotheken hoe zij zelf met Wikipedia kunnen werken. Daarmee openen de bibliotheken hun collecties meer en 'valoriseren' ze hun kennis, aldus Damen. Bovendien kunnen Sonneveld en Muller adviseren over copyright, met name wat betreft beeldmateriaal.

Het project is ingedeeld in verschillende thema's en de in-huis-wikipedianen zullen ongeveer twee maanden per thema bij een instelling aan

de slag gaan. Damen: 'We willen de Wikipedianen zoveel mogelijk vrijlaten in hun werkwijze. Daarom staat in dit project Wikipedia misschien zelfs centraler dan de bibliotheken. Ons project is bijzonder omdat er grote instellingen, zoals het Rijksmuseum en de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed, maar ook kleinere instellingen, zoals Atria (instituut voor emancipatie) en de Boekmanstichting, bij betrokken zijn.'

Jos Damen benadrukt dat beide partijen – Wikipedia en erfgoedinstellingen – van de samenwerking kunnen profiteren. De afstand die vaak lijkt te bestaan tussen het brede publiek en collecties van bibliotheken en musea wordt met een Wikipedian in Residence weer een beetje kleiner. <

*Carola van der Drift is Japanologe
en werkt bij de East Asian Library
van de Universiteit Leiden.*

Boeken zijn helemaal mijn ding

Foto: Orion Books

Medewerkers van uitgeverij Orion in Londen

In Groot-Brittannië is de afgelopen tien jaar elke week een boekwinkel gesloten. Boekhandelaren, uitgevers en lezers maken zich zorgen over deze ontwikkeling. Om aandacht te vragen voor de boekwinkel zijn boekhandelaren en uitgevers de actie 'Books are my bag' (Boeken zijn helemaal mijn ding) begonnen. De actie duurt tot 27 december. Tijdens de actiemaanden delen boekhandelaren tassen met de opdruk 'Books are my bag' uit aan klanten die een boek kopen.

EUROPESE PERSPECTIEVEN

Naar Århus voor digitale duurzaamheid

Door: Irene Haslinger

Het Europese Project SCAPE (SCALable Preservation Environments) ontwikkelt tools voor het uitvoeren van duurzaamheidsstrategieën. Deze softwaretools helpen collectiebeheerders om duurzaamheidsacties te plannen. Bijvoorbeeld een 'digitale magazijncontrole': wat staat er in ons digitaal magazijn en wat is de conditie van het materiaal?

Het bijzondere van de tools is dat ze 'schaalbaar' zijn. Dit betekent dat ze kunnen worden aangepast aan de omvang en complexiteit van de collecties. SCAPE werkt niet alleen aan een infrastructuur waarbinnen de tools kunnen

worden gebruikt, maar ook aan de strategische kant van duurzaamheid: wat is de visie van een organisatie op digitale duurzaamheid, en welke stappen moet een organisatie zetten om die visie te kunnen verwezenlijken?

Op 13 en 14 november organiseert SCAPE een tweedaagse cursus bij de Staats- en Universiteit bibliotheek in Århus, Denemarken. De cursus is interessant voor iedereen die dagelijks te maken heeft met de duurzaamheid van digitale collecties: bibliothecarissen en archivarissen, digitale curatoren, beleidsontwikkelaars, beheerders van digitale repositories en softwareontwikkelaars. Centraal staat de vraag: hoe kan een

organisatie haar digitale duurzaamheidsstrategie vertalen naar een concrete planning voor het uitvoeren van acties op het gebied van digitale duurzaamheid?

Hiervoor moet een organisatie niet alleen een duurzaamheidsstrategie hebben, maar ook een duidelijk beeld van de eigenschappen van de digitale collectieonderdelen. Daar kunnen tools bij helpen: SCOUT kan duurzaamheidsrisico's automatisch helpen opsporen en PLATO is behulpzaam bij het nemen van duurzaamheidsbeslissingen, onder andere op basis van eigenschappen van collecties en vergelijking van digitale objecten.

As er eenmaal een planning

ligt en de uitvoering is begonnen, dan is de klus nog niet geklaard. Digitale duurzaamheid is een cyclisch proces: steeds opnieuw moet bekeken worden of collecties nog aan duurzaamheidseisen voldoen, en of er veranderingen hebben plaatsgevonden die van invloed zijn op risico's en kansen. Die veranderingen kunnen zowel betrekking hebben op (nieuwe) collecties als op de omgeving. Dus naast planning en uitvoering is monitoring van belang.

< www.scape-project.eu;
scape-preservation-planning.eventbrite.co.uk

Irene Haslinger is programmamanager Europese Projecten bij de Koninklijke Bibliotheek.

Eric Sieverts

In een presentatie 'How search works – from algorithms to answers' meldde Google vorig jaar intussen 30 biljoen (in het Engels 30 trillion) verschillende url's geregistreerd te hebben. Zulke getallen gaan het menselijk voorstellingsvermogen ver te boven. Daarom was ik maar eens gaan rekenen. Als je elk van die url's op een apart velletje papier zou opschrijven en die net-

stukje onomwonden gesteld dat bedrijven die het meest de mond vol hebben over hun big data-projecten, vaak het minst idee hebben wat ze er eigenlijk mee willen. En inderdaad, zolang op veel plekken zelfs small data nog nauwelijks terug te vinden is, vraag je je af wat ze dan met big data moeten.

Intussen werken we natuurlijk allemaal hard mee om big data te genereren. Door ons zoek-, klik-, browse-, tweet- en like-gedrag dat overal geregistreerd wordt. Daarnaast door alle foto's en video's die we maken, doorsturen, uitwisselen, opslaan in de cloud, en voor alle zekerheid nog een paar keer kopiëren. Dat maakt dat al een hele tijd onze dataproductie elk jaar bijna verdubbelt. En dat gaat nog wel even door als ook onze huishoudelijke apparaten in het 'internet of things' hun gegevens gaan toevoegen. Zo'n jaarlijkse verdubbeling betekent dat we elk jaar evenveel bytes produceren als alle voorgaande jaren samen. Toch moet dat eens ophouden. Anders produceren we in het jaar 2113 evenveel bytes als er atomen in onze aardbol zitten.

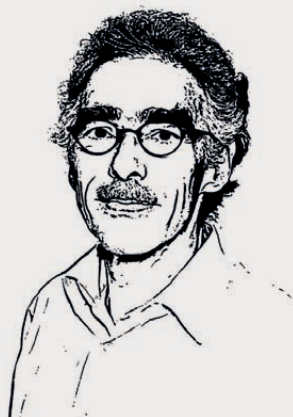
Er zijn dus natuurlijke 'grenzen aan de groei'. Ruim voor 2113 zullen we al moeten ophouden met die jaarlijkse verdubbeling van onze productie. En we moeten ook niet meer alles wat we produceren willen bewaren. Archivarissen zijn van oudsher goed in het vaststellen van selectiecriteria wat wel en niet bewaard moet worden. Dat moeten ze ons gewone mensen ook maar eens leren, zodat we niet meer allemaal onze volledige digitale voetafdruk tot in de eeuwigheid duurzaam willen opslaan. <

‘Nu dus zestien stapels tot aan de maan.
Dat is nog eens big data’

jes zou opstapelen, zou dat acht stapels papier opleveren, elk van hier tot aan de maan. Toen ik kortgeleden die presentatie nog eens bekeek, zag ik dat Google dat aantal url's intussen tot 60 biljoen had verdubbeld. Dat rekt makkelijk: nu dus zestien stapels tot aan de maan. Dat is nog eens big data.

Maar wees gerust: gelukkig zijn die webpagina's niet allemaal vindbaar. Hoewel Google daarover geen cijfers bekendmaakt, zijn er schattingen dat hun index enkele honderden miljarden webpagina's doorzoekbaar maakt. Dat is nog geen procent van al die url's. Kennelijk is men goed in staat enorme aantallen identieke pagina's, spam en linkfarms als zodanig te herkennen en uit te sluiten. Toch is ook dat aantal pagina's nog aardig big.

Big data zijn intussen hot. Alle grote bedrijven schijnen ze te hebben en er iets mee te willen. Onlangs werd in een kritisch

Eric Sieverts is redacteur
van InformatieProfessional
en freelance docent en adviseur

30 onder 30

InformatieProfessional presenteert voor het eerst de '30 onder 30'-lijst, tot stand gekomen dankzij de input* van diverse vakopleidingen, een selectie- en wervingsbureau en vele anderen. Het overzicht laat zien waar de nieuwe generatie professionals in het brede veld van informatie en erfgoed werkt.

01

Zjaedsely Agata (24)

Opleiding Informatiedienstverlening en -management aan Haagse Hogeschool **Baan** Sinds september 2012 (inval)bibliotheekmedewerker bij Bibliotheek Den Haag **Toekomstbeeld** 'De informatiespecialist legt de basis voor de informatievoorziening binnen verschillende vakgebieden. Er is veel informatie die nog niet toegankelijk gemaakt is. Ik zie mezelf in de toekomst graag een functie bekleden waar ik mensen van informatie kan voorzien en kennis kan bijbrengen.'

02

Lianne Blomsma (25)

Opleiding Informatie en Media

De lijst
bestaat
uit
19
vrouwen
en
11
mannen

aan de Hogeschool van Amsterdam **Baan** Sinds september 2011 media-manager bij Beeldarchief SBS Productions, vanaf april 2013 ook werkzaam als beeldcoördinator bij Hart van Nederland **Toekomstbeeld** 'Over vijf jaar maakt het mij eigenlijk niet uit waar ik ben, als ik maar net als nu midden in de media zit en mij kan bezighouden met alles wat op het gebied van informatie en media te doen is. Ik kan mij geen leukere branche bedenken!'

03

Marjolein van den Bosch (24)

Opleiding Informatiedienstverlening en -management aan Saxion Hogeschool **Baan** Sinds juni 2013 communicatie- en e-commerce medewerker bij Food Technology Noord-Oost Nederland **Toekomstbeeld** 'Samensmelting van de echte en virtuele wereld, waarin gepersonaliseerde realtime informatie een grote rol speelt.'

04

Maarten Brinkerink (29)

Foto: Anne Helmond

Opleiding Nieuwe Media en Digitale Cultuur aan Universiteit Utrecht **Baan** Sinds mei 2008 projectleider Research & Development bij Nederlands Instituut voor Beeld en Geluid **Toekomstbeeld** 'Als het aan mij ligt staan de komende vijf jaar in het teken van het verzilveren van de investeringen die het afgelopen decennium in (massa)digitalisering zijn gedaan. Het publiek verdient het om door erfgoedinstellingen betrokken te worden bij online toegankelijke én herbruikbare erfgoedcollecties.'

05

Anna Buijsman (28)

Opleiding Media, Informatie en Communicatiemanagement aan Hogeschool van Amsterdam, managementopleiding bij De Baak **Baan** Sinds 2007 informatiespecialist bij Boekel De Nerée, vanaf 2011 manager Kennis & Informatie **Toekomstbeeld** 'In de toekomst breiden wij als informatiespecialisten onze samenwerking met andere expertises, zoals marketing, communicatie en business development, nog verder uit en werken we in wisselende (project)teams. We bundelen onze krachten en bieden zo gezamenlijk innovatieve en op maat gemaakte diensten aan.'

06

Pim Dikboom (27)

Opleiding Informatiedienstverlening en -management aan Hanzehogeschool Groningen **Baan** Technisch adviseur bij klantenservice van Transcom Groningen **Toekomstbeeld** 'Binnen vijf jaar zie ik mijzelf werken bij een organisatie gericht op social media en online marketing. Social media is een krachtig medium en dat zal niet snel veranderen: maandelijks verschijnen er interessante concepten op internet.'

07

Fabio Ghinato (25)

Opleiding Nu derdejaars deeltijd Informatie & Media van opleiding Media, Informatie en Communicatie aan Hogeschool van Amsterdam **Baan** Sinds oktober 2012 medewerker Document- en Informatiemanagement bij Autoriteit Financiële Markten (AFM) **Toekomstbeeld** 'Over een aantal jaar zie ik mijzelf als informatiespecialist organisaties ondersteunen op het gebied van informatiemanagement. Ik wil deze organisaties helpen hun informatiestromen effectief en efficiënt in te richten en daarnaast de organisatie meenemen in nieuwe ontwikkelingen in het vakgebied.'

08

Lieke Haverkort (29)

Opleiding Informatiedienstverlening en -management aan Saxion Hogeschool **Baan** Sinds april 2010 informatie-specialist instituut Bedrijfskunde & Rechten en instituut Financieel management bij Hogeschool van Arnhem en Nijmegen, coördinator vanuit de Hogescholen voor LOOWI (Landelijk Overleg Onderwijs Wetenschappelijke Informatie)

Toekomstbeeld 'Ik zou graag over een aantal jaren ervaring willen opdoen als informatiespecialist in het juridische vakgebied en les willen geven aan IDM-studenten.'

09

Jorg Hoppenreijds (23)

Opleiding Informatiedienstverlening en -management aan Haagse Hogeschool **Baan** Sinds september 2013 security consultant bij het security- en compliance team van Nováccent

Toekomstbeeld 'De komende jaren voorzie ik steeds meer samenwerking tussen de klassieke informatiemanager en security specialisten/consultants. Verder zullen nog meer data dan nu al het geval is de komende jaren een plek in de cloud krijgen, met alle security-uitdagingen van dien.'

10

Marjoleine Houben (25)

Opleiding Informatiedienstverlening en -management aan Haagse Hogeschool **Baan** Sinds juni 2013 applicatiebeheerder bij Naturalis Biodiversity Center

Toekomstbeeld 'Blijven leren, vragen stellen en doen wat ik leuk vind in de hoop dat het toegankelijk maken van data voor wetenschappelijke doeleinden positieve invloed heeft op de toekomst'.

11

Dirk-Jan Jonker (28)

Opleiding Informatiedienstverlening en -management aan Saxion Hogeschool en Documentaire Informatiewetenschap aan Universiteit van Amsterdam **Baan** Sinds maart 2012 adviseur Informatiediensten bij De Nederlandse Bank

Toekomstbeeld 'De focus op de gebruiker blijft een van de belangrijkste uitdagingen. Helemaal nu hoeveelheid, toegankelijkheid en belang van informatie alleen maar toenemen. De informatieprofessional zal gebruiksvriendelijke informatiesystemen moeten ontwikkelen, maar dient de gebruiker ook te helpen bij het verbeteren van zoekvaardigheden en "information literacy".'

12

Ronald Katoen (24)

Opleiding Informatiedienstverlening en -management aan Haagse Hogeschool **Baan** Sinds oktober 2011 werkzaam bij Atos, eerst als business consultant en vanaf eind 2012 als global web content manager

Toekomstbeeld 'In mijn huidige werkomgeving en functie verwacht ik een nog sterkere integratie van social media en search engine optimization in contentmanagementsystemen. Hier is nog een grote inhaalslag te maken.'

13

Sharon Klaassen (24)

Opleiding Bachelor Psychologie en Researchmaster Methodology and statistics aan Universiteit Utrecht **Baan** Sinds mei 2013 statisticus bij het data team van de bibliotheek van de Erasmus Universiteit Rotterdam

Toekomstbeeld 'Over vijf jaar hebben studenten meer aandacht en tijd voor statistiek en hebben we als data team een inloopspreekuur voor statistische vragen. Ook verwacht ik met nog steeds veel plezier te werken aan mijn eigen bedrijfje voor scriptiebegeleiding en bijlessen in statistiek.'

14

Anoek van Kol (22)

Opleiding Informatiedienstverlening en -management aan Saxion Hogeschool **Baan** Sinds december 2009 bibliothecaris bij Bibliotheek Arnhem

Toekomstbeeld 'De bibliotheek inspireert en ondersteunt als vanouds mensen om informatie te vinden, en dat begint bij jeugd en educatie. Hopelijk blijven deze specialismen behouden. Graag wil ik mij op dit gebied verder ontwikkelen, om zo kinderen en jongeren in de (online) informatiewereld te kunnen onderwijzen.'

17
werken
in de
non-
profit-
sector,
13
in de
profit-
sector

15

Rianne Koning (28)

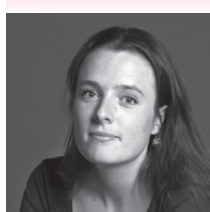

Foto: KB - Jos Uijte

Opleiding Museologie aan Reinwardt Academie (Amsterdamse Hogeschool voor de Kunsten) **Baan** Sinds augustus 2007 informatie-/collectiespecialist bij Koninklijke Bibliotheek

Toekomstbeeld 'De culturele sector is bijzonder! Ik beleef er goet graag van dichtbij, omdat ik het belangrijk vind mensen bewust te maken van al dit moois. Daarom blijf ik mij inzetten binnen een bibliotheek, museum of uitgeverij met als focus het aansturen van mensen en processen.'

16

Krista van Loon (27)

Opleiding Archiefwetenschap aan Universiteit van Amsterdam

Baan Sinds 2013 archivist bij Koninklijk Huisarchief, sinds 2011 secretaris van Stichting Archiefpublicaties

Toekomstbeeld ‘Social media en gebruikersparticipatie worden steeds meer ingezet door archiefinstellingen. Een positieve ontwikkeling! Ik verwacht dat het ook in mijn werk (nu en in de toekomst) altijd een rol zal spelen.’

17

Elise Lustenhouwer (25)

Opleiding Sociaal Pedagogische Hulpverlening en Informatiedienstverlening en -management, beide aan Haagse Hogeschool

Baan Sinds juli 2013 (junior) standaardisatie expert onderwijs bij Kennisnet

Toekomstbeeld ‘Linked Open Data is een abstract onderwerp en de ontwikkelingen zijn wereldwijd nog in volle gang. Binnen het Nederlands onderwijsdomein begint de vertaalslag naar praktische toepassingen. Door bewezen toepasbaarheid zullen steeds meer organisaties aansluiten op LOD, waardoor over vijf jaar het informatielandschap er heel anders uit zal zien.’

18

Ilse Nagelkerke (28)

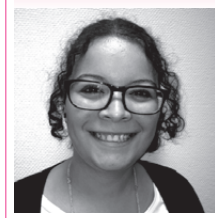
Opleiding Middeleeuwse Geschiedenis aan Radboud Universiteit, Archiefwetenschappen aan Universiteit van Amsterdam

Baan Sinds 2009 werkzaam in verschillende functies bij Gelders Archief in Arnhem, vanaf april 2012 manager Publiek

Toekomstbeeld ‘Wij hebben over een aantal jaar met ons team een online omgeving gecreëerd waarbinnen we op een professionele klantvriendelijke manier met bezoekers omgaan. Daarvoor moeten we, denk ik, vooral ook buiten het archiefwezen gaan kijken en misschien wel heel nieuwe doelgroepen aanspreken.’

19

Ruth Nefkens (23)

Opleiding Medewerker Informatiedienstverlening Bibliotheken aan ROC Midden Nederland

Baan Sinds augustus 2013 informatiemedewerker bij het Studiecentrum van Hogeschool van Arnhem en Nijmegen

Toekomstbeeld ‘Ik ben heel blij met mijn huidige, afwisselende baan. Ik mag van geluk spreken dat ik werk heb, want constant hoor je berichten over sluitingen en bezuinigingen. Als starter op de arbeidsmarkt vind ik dat bedroevend. Dat moet een keer afgelopen zijn. De bibliotheek moet een kenniscentrum en ontmoetingsplek blijven.’

2
werken
als zelf-
standig
ondernemer,
1
runt een
bedrijfje
naast
een
vaste
baan

20

Hilde Oosterwoud (26)

Opleiding Propedeuse Communicatie aan Noordelijke Hogeschool Leeuwarden, Informatiedienstverlening en -management aan Hanzehogeschool Groningen en Culturele Informatiewetenschap (CIW) aan Universiteit van Amsterdam

Baan Sinds 2010 projectmedewerker Advisering en Ondersteuning bij Stadsarchief Amsterdam

Toekomstbeeld ‘De uitdaging verder aangaan om met gebruiksvriendelijke systemen medewerkers digitaal te laten werken, waarbij tegelijkertijd documenten op een duurzame manier toegankelijk worden gehouden. Ik zie mijzelf hier als schakel tussen gebruikerswensen, ICT-mogelijkheden en organisatorische en archiefwettelijke regels.’

21

Joris Pikel (27)

Opleiding New Media met focus op digitaal erfgoed bij Theater, Film en Televisie wetenschappen aan Universiteit Utrecht en Universiteit van Amsterdam

Baan Sinds juli 2013 community coordinator cultural heritage bij Europeana Foundation

Toekomstbeeld ‘Een erfgoedsector waar alle informatie vrij beschikbaar gemaakt wordt voor iedereen zonder enige be-

Sebastiaan ter Burg / CC-BY-SA

perkingen. Een situatie waar ik materiaal van hoge kwaliteit uit honderden verschillende instellingen bij elkaar kan brengen om te bestuderen, hergebruiken, annoteren of simpelweg van te genieten.’

22

Pieter Stroink van Eizenga (29)

Opleiding Informatiedienstverlening en -management aan Hanzehogeschool Groningen

Baan Freelance journalist bij BBC World Football (vanaf 2013) en BBC Sport Africa (vanaf 2007); researcher/event manager bij KNVB, Coöperatie Eerste Divisie (tot zomer 2013)

Toekomstbeeld ‘Informatiespecialisten worden meer en meer (con)collega’s van onder andere ICT-gerelateerde vakgebieden; branchevervaging als kracht en/of zwakte. Zelf hoop ik werkzaam te blijven in journalistiek/media en daarnaast in de transport/overslagsector emplot te vinden als informatiespecialist.’

23

Sjoerd Twaalfhoven (28)

Opleiding Media, Informatie en Communicatie aan Hogeschool van Amsterdam

Baan Sinds juni 2013 Enterprise Content Management (ECM) consul-

tant bij Informed Consulting
Toekomstbeeld ‘ECM zal over vijf jaar nog belangrijker zijn voor de dagelijkse bedrijfsvoering. Door mijn opgedane ervaring bij een expertiseorganisatie als Informed Consulting kan ik dan een nog grotere rol vervullen in de keuzes en invulling van ECM bij grote organisaties.’

24

Hannah Verhoeff (29)

Opleiding Informatiedienstverlening en -management aan Hanzehogeschool Groningen, Informatiekunde aan Universiteit Utrecht **Baan** Sinds 2008 onafhankelijk adviseur in Intelligent Enterprise Content Analyses, Management and Search bij Spectis en Socimi **Toekomstbeeld** ‘Mijn vakgebied is de toekomst. Grote hoeveelheden ongestructureerde data die overal vandaan komt, verzamelen, opslaan, verwerken, zoeken, analyseren en visualiseren, is onze uitdaging. Nu en gegarandeerd over vijf jaar nog steeds!’

25

Kirsten Vijftigschild (23)

Opleiding Informatiedienstverlening en -management aan Haagse Hogeschool **Baan** Sinds 2012 Young Professional consultant bij Capgemini

Toekomstbeeld ‘Bij Capgemini richt ik me op twee takken: front-end development en business analyse. Over vijf jaar hoop ik nog steeds beide te combineren en af te kunnen wisselen. Verder hoop ik veel mensen te ontmoeten binnen en buiten mijn vakgebied en nog steeds heel veel plezier te hebben in mijn werk.’

26

Tamar Westhoek (26)

Opleiding Informatiedienstverlening en -management aan Haagse Hogeschool **Baan** Sinds december 2012 implementatieconsultant bij Centric **Toekomstbeeld** ‘Waar ik op werkgebied over vijf jaar sta, daar heb ik geen idee van. Vorig jaar ben ik in een nieuw vakgebied terechtgekomen, waar ik veel mogelijkheden heb. Informatiemanagement is hierbij geen hoofdtaak meer, maar het is een belangrijke basis voor iedere functie.’

27

Lotte Wilms (27)

Opleiding Engelse Taal en Cultuur en Middeleeuwse Studies aan Universiteit Utrecht **Baan** Sinds 2008 projectleider bij Innovatie & Ontwikkeling, afdeling Onderzoek, Koninklijke Bibliotheek **Toekomstbeeld** ‘De

komende jaren zullen nog meer in het teken staan van digitale diensten, waar ik zelf voornamelijk mee werk, en deze zullen steeds verder worden uitgebreid. Daarnaast zal ook de gewijzigde bibliotheekwet voor aardig wat nieuwe ontwikkelingen zorgen bij de KB.’

28

Stefan van der Windt (24)

Opleiding Informatiedienstverlening en -management aan Haagse Hogeschool **Baan** Sinds oktober 2012 consultant bij Financial Services Capgemini Nederland **Toekomstbeeld** ‘Op dit moment kan ik mij volop ontwikkelen bij Capgemini. Ik denk dat er binnen ons vakgebied nog zeer veel mogelijk is – de ICT-wereld is immers zeer dynamisch. Ik hoop mij steeds verder te bekwamen in (project)management, op het snijvlak van ICT en business.’

29

Josine van Yperen (25)

Opleiding Culturele Informatiewetenschap, Archiefwetenschap en Archivistiek A, alle drie aan Universiteit van Amsterdam **Baan** Sinds juli 2012 beleidsadviseur DIV bij gemeente Haarlem **Toekomstbeeld** ‘Over vijf jaar werk ik in ieder geval niet bij een archiefbewaarplaats waar

het papieren archief hoog in het vaandel staat. Wanneer de overheid in 2018 niet voldoet aan hetgeen Plasterk heeft gevraagd, strijd ik nog steeds voor het digitaal werken. Jong, ambitieus én ambtenaar, dat ben ik.’

30

Maarten Zeinstra (29)

Opleiding Hogere Informatica aan Noordelijke Hogeschool Leeuwarden; Philosophy of Science, Technology and Society aan Universiteit Twente **Baan** Sinds 2009 open content adviseur bij Kennisland **Toekomstbeeld** ‘Wat niet vindbaar is bestaat niet. Cultureel erfgoed dat niet online te vinden is, zal irrelevant worden. De focus van de sector moet verschuiven van bewaren voor conservering naar bewaren voor (her)gebruik, door het gestructureerd, vrij en open digitaal beschikbaar stellen van collecties.’ <

* Met dank aan Peter Becker, Erwin la Roi, Jelke Nijboer, John van de Pas, Kees Westerkamp, Gemma Wiegant en vele anderen.

Productie: Ronald de Nijs

KNVI congres
Track ‘Young Talent’

Op het KNVI congres op 14 november a.s. presenteren zich zes jonge talenten tijdens de track ‘Young Talent’.

Ondersteuning nodig
bij het veranderen,
optimaliseren of
digitaliseren van uw
informatievoorziening?

ADVIES
PROJECTMANAGEMENT
DETACHERING

Reekx
www.reekx.nl

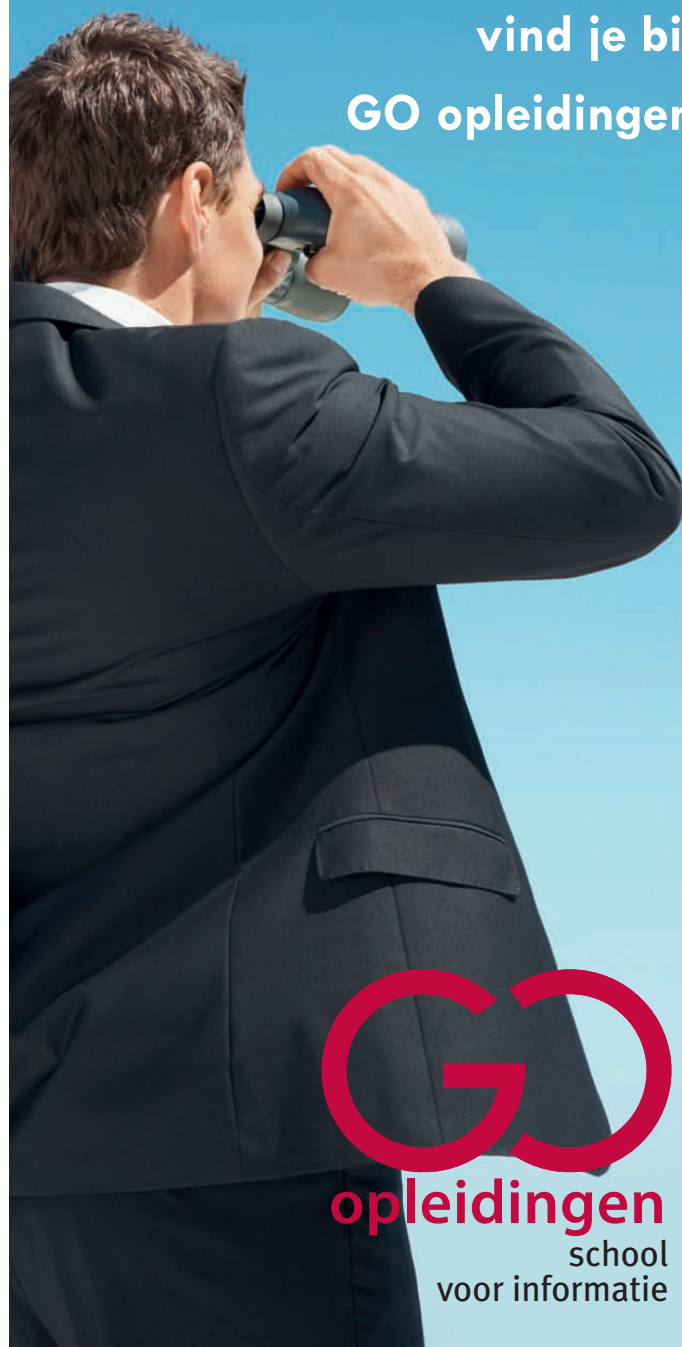
 HOUTSCHILD
INTERNATIONALE BOEKHANDEL

Onze service is:

- een vaste contactpersoon voor al uw vragen
- elektronisch bestellen, rapporteren en factureren
- levering van boeken, seriewerken en abonnementen
- ebooks via ons eigen platform, zonder platformkosten
- managementinformatie op maat, via een beveiligde website

De nieuwste
cursussen,
workshops en
trainingen
voor informatie
professionals
vind je bij
GO opleidingen

GO
opleidingen
school
voor informatie

070 - 351 23 80 – info@goopleidingen.nl – @goopleidingen

www.goopleidingen.nl/zoeken

KNVI

Koninklijke Nederlandse Vereniging
van Informatieprofessionals

KNVI congres

Hoera, een InformatieProfessional

14 november 2013 - NBC Congrescentrum – Nieuwegein

Het ene bericht na het andere meldt een groeiend tekort aan informatieprofessionals, whitepapers voorspellen een toename van honderdduizenden banen in het domein en ook SURF en de KNAW constateren de komst van nieuw werk. Last but not least: Neelie Kroes maakte onlangs de Grand Coalition bekend. In 2015 liggen er in Europa 900.000 vacatures op het brede ICT-terrein te wachten en Nederland zal daarbij zeker niet achterblijven.

Tel daar nog eens de vele onderwerpen bij op die het domein naar zich toe kan trekken. Denk bijvoorbeeld aan big data, impactanalyse, social media, appscriptions, agile, life long learning, mobile moments, presumers and custowners, hernieuwde aandacht voor het belang van lezen en de nationale catalogus... Kortom, er liggen bergen werk te wachten op de informatieprofessionals!

Tijdens het Jaarcongres 2013 viert de KNVI de (weder)geboorte van de informatieprofessional. Uit de honderdjarige Nederlandse Vereniging voor Beroepsbeoefenaren in de bibliotheek-, informatie- en kennissector is een jonge dynamische telg geboren: de Koninklijke Nederlandse Vereniging van Informatieprofessionals. En dat moet gevierd worden met een sprankelend congres, workshops en parallelsessies.

9:30 uur

BEURS
&
TALENT
PLAZA

INLOOP

10:30 uur

Track 1

Ja, dit is een professionele informatieprofessional!

Deze track is een must voor iedereen die de kennis en kunde van de informatieprofessional serieus neemt en de beroepsgroep duidelijk wil profileren. Je zult worden geïnspireerd door best practices, voorbeelden van de toegevoegde waarde van informatieprofessionals voor de organisatie waar ze werken. We verdiepen ons ook in mogelijkheden om werkervaring te waarderen en te erkennen en in beroepsregisters als middelen om aan werk- of opdrachtgevers te laten zien wat de informatieprofessional aan kwaliteiten in huis heeft.

Sprekers

- **Boyd Hendriks**
- **Antoinette van Berkel**

Track 2

Be Agile!

Agile (project)management is een zich herhalende methode om wensen en eisen boven water te krijgen en aan die steeds veranderende wensen en eisen te blijven voldoen. Agile werken eist betrokkenheid van alle belanghebbenden. Agile medewerkers zijn het best te omschrijven als flexibele, innovatieve en vooruitstrevende types. In deze track aandacht voor zowel de kant van de organisatie en het management als van de medewerker.

Sprekers

- **Jaap Peters**
- **Hester Heringa**

Track 3

De vrije informatieprofessional: Keep Calm and Share Information

De positie van de bibliotheek is in het veranderende informatiekraftenveld aan verandering onderhevig. Naast bedreigingen biedt dit ook grote kansen. In deze track zie je wat vergelijkbare (bibliotheek)organisaties al op deze vlakken ondernemen en hoe zij hierin succesvol zijn. Maar welke stappen hebben zij genomen als het gaat om de competenties die blijkbaar onmisbaar zijn voor een vrije informatieprofessional? Zouden informatieprofessionals bijvoorbeeld moeten kunnen programmeren? En hoe verhouden zij zich idealiter tot de flexibilisering van auteursrechten en vrije beschikbaarheid van data?

Spreker

- **Peter Gorgels**

Track 4

Young Talent

De informatiesector wordt steeds belangrijker. Goede informatieprofessionals zijn goud waard in een bedrijf of instelling want zoeken naar informatie kost geld maar het vinden van informatie levert geld op. Op dit podium presenteren zich zes jonge inspirerende talenten. Nieuwe inzichten die met lef en durf bedacht zijn worden kort en krachtig middels pecha-kucha gepresenteerd.

Sprekers: **6 jonge inspirerende talenten**

12:00 uur

LUNCH

12:15 uur

INFOBATTLE FINALE

13:00 uur

UITREIKING VICTORINE VAN SCHAICKFONDS

13:30 uur

Vervolg Track 1

Ja, dit is een professionele informatieprofessional!

Sprekers

- **Ingeborg van Dusseldorp**
- **Peter Beckers**

Vervolg Track 2

Be Agile!

Sprekers

- **Hannah Verhoeff**
- **Daphne Depassé**

Vervolg Track 3

De vrije informatieprofessional: Keep Calm and Share Information

Sprekers

- **Brewster Kahle**
- **Frank Huysmans**

15:00 uur

PAUZE

15:30 uur

PLENAIR

15:30 uur: **Michel Wesseling**

15:45 uur: **Hans Hartevelt**

15:50 uur: **Jeroen van den Hoven**

16:15 uur: **Annuska Grave**

16:20 uur: **Marietje Schaake**

16:45 uur: **Jan Kleberg**

16:50 uur: **verrassingsgast**

17:00 uur

RECEPTIE

Track 5
Radicale keuzes: het einde van de catalogus als zoekstelsel

Sommige bibliotheken maken radicale keuzes: de hele collectie alleen nog digitaal en de gedrukte collectie de deur uit, of verder gaan zonder catalogus als zoekmachine. Inspireert je dat of denk je daar juist het jouwe van, wil je weten of het echt zo is dat de pijn bij de geboorte van de nieuwe situatie al snel vergeten is, ben je benieuwd naar wat deze radicale keuzes betekenen voor de rol van de informatieprofessional en of deze keuzes misschien zelfs de geboorte van een nieuwe informatieprofessional betekenen? Kom dan naar deze track. Discussie gegarandeerd.

- Spreker
- **Simone Kortekaas**

Track 6
Openbare bibliotheek 2025: perspectieven op de toekomst

Het SIOB rondt in november van dit jaar haar visie op de maatschappelijke functie van de bibliotheek af. Bevindingen hiervan worden gebruikt voor het nieuwe beleid van de Nationale Bibliotheek/KB waar SIOB per 2015 deel van uitmaakt. Tijdens de sessie wil het SIOB deelnemers uitnodigen om mee te denken over de betekenis en toepassing van verschillende trends en toekomstscenario's in de dagelijkse bibliotheekpraktijk. En de gevolgen voor de ontwikkelingen van de informatieprofessional van de toekomst.

- Spreker
- **Marjolein Oomes**

Track 7
Lang leve de ondernemende instelling!

Lang leve de ondernemende instelling! Afwachten tot het overgaat is er niet meer bij: in deze track kijken we naar twee kanten van een ondernemende instelling. Hoe ondernemend is jouw bibliotheek, informatiecentrum, bureau? Hoe maak je er een ondernemende instelling van: voorbeelden en ervaringen in ondernemerschap trekken je over de streep. Maar ook: wat voor instelling heb je zelf, dat wil zeggen: hoe kijk je naar je werk: routine, perfectie of optimalisatie? Hoe werkt een ondernemende informatieprofessional?

- Sprekers
- **Irmgard Bomers**
 - **Marieke van Buytene**
 - **Lara van der Graaf**
 - **Peter Kok**
 - **Aan Kootstra**
 - **Ria Roeland**

Track 8
Grey Literature and Information Rights

Workshop organised by Grey.net.org

Grey Literature and Information Rights: On Law and Practice Within grey literature resides a wide range of knowledge based resources often unexploited and underestimated. A clearer understanding of the rights associated with this field of information will enable stakeholders to better understand the relevance and value of grey literature. This workshop will further guide information professionals in their tasks of informing policy and practice in the workplace.

- Sprekers
- **René Dales**
 - **Dominic Farace**
 - **Thomas A. Lipinski**
 - **Joachim Schöpfel**

Vervolg Track 5
Radicale keuzes: een volledig digitale collectie

- Spreker
- **Ria Paulides**

Vervolg Track 6
Van informatieprofessional naar innovatieprofessional

De snel veranderende omgeving maakt innovatie noodzakelijk. Echte innovatie is de introductie van een nieuwe dienst, product, praktijk of idee – daarvoor zijn externe prikkels nodig. Uitgangspunt van deze sessie is de vraag wat bibliotheken moeten ondernemen om hun organisaties te veranderen in innovatieve organisaties.

- Spreker
- **Arjan van den Born**

Vervolg Track 7
Focussen op het delen van content en vooral de juridische gevolgen daarvan

De digitale bibliotheek van de toekomst: in deze sessie krijgt u een inspirerend kijkje in de toekomst van de klant van de digitale bibliotheek. Hoe hij/zij op een moderne gebruikersvriendelijke manier toegang heeft tot de diensten van zowel de lokale als landelijke digitale bibliotheek. En hoe je straks gericht kan zoeken in de Collectie Nederland, waarbij je naast de gevraagde zoekresultaten ook informatie krijgt die afgestemd is op jouw persoonlijke voorkeur en aanvullende informatie uit andere bronnen.

Vervolg Track 8
Grey Literature and Information Rights

- Sprekers
- **René Dales**
 - **Dominic Farace**
 - **Thomas A. Lipinski**
 - **Joachim Schöpfel**

HET KNVI CONGRES 2013 WORDT GESPONSORD DOOR

Swets is een internationaal opererend informatieconcern en verzorgt het volledige beheer en de verwerking van professionele informatie. Swets ontwikkelt en levert diensten die het optimaal gebruik van kennis mogelijk maken. Vanuit meer dan 20 kantoren wereldwijd bedient Swets klanten en uitgevers in meer dan 160 landen. Met meer dan 100 jaar ervaring bieden wij zowel klanten als uitgevers een optimaal rendement in tijd en geld in de complexe informatiemarkt van vandaag. Per 12 september heeft Royal Swets & Zeitlinger de acquisitie van Jongbloed juridische boekhandel afgerond. Jongbloeds ervaring en diepgaande kennis van de markt voor juridische informatie, samengevoegd met de mondiale infrastructuur en kennis van de Swets-groep, zullen een platform creëren voor groei dat zich richt op het versterken van de positie van Jongbloed in de voorhoede van de juridische markt met een groeiend aanbod van diensten voor klanten. www.swets.nl

EBSCO is wereldwijd marktleider op het gebied van informatie-dienstverlening. Het complete en geïntegreerde dienstenaanbod omvat tijdsbesparende oplossingen voor abon-

nementenbeheer en gebruiksvriendelijke oplossingen waarmee eindgebruikers toegang verkrijgen tot de gewenste content. Om doorlopend te blijven beantwoorden aan de behoeften van het moment houdt EBSCO zich constant bezig met nieuwe en innovatieve ontwikkelingen. Voorbeelden hiervan zijn discovery tool EBSCO Discovery Service en gebruiksstatistiek-module EBSCONET Usage Consolidation. Wij geven u graag meer informatie over deze en andere ontwikkelingen. Kom dus langs bij de EBSCO-stand op het KNVI congres 2013! Uiteraard kunt u ook contact met ons opnemen via mailnl@ebSCO.com of +31 297 386 386. www.ebSCO.nl

OCLC is een samenwerkingsverband zonder winstoogmerk met dezelfde principes en ideeën als onze leden. Alles

wat wij doen staat ten dienste van ons publieke doel om inzicht, impact en meer efficiëntie te genereren. Onze leden bestaan uit wetenschappelijke en openbare bibliotheken, documentatiecentra, musea, archieven en andere culturele instellingen. OCLC is een wereldwijd opererende organisatie, die in 1967 in Dublin, VS, werd opgericht. Momenteel maken 25.900 bibliotheken in 170 landen gebruik van de diensten van OCLC. Samen met zijn leden creëert OCLC WorldCat, de rijkste bibliografische catalogus ter wereld met meer dan 2 miljard records. WorldCat kan online worden gevonden op www.worldcat.org.

Stichting Bibliotheek.nl (BNL) besteedt in een sessie op het KNVI congres ruim aandacht aan de digitale bibliotheek. Vertrekpunt daarbij zijn de huidige digitale trends en ontwikkelin-

gen en de veranderende rol van de informatie-professional. Bezoek na deze sessie ook onze stand (35 en 37) op de beursvloer. BNL ontwikkelt in opdracht van het Rijk de digitale bibliotheek. BNL bouwt en beheert de digitale infrastructuur om de Collectie Nederland voor iedereen te ontsluiten. Stichting.Bibliotheek.nl

Het Sectorinstituut Openbare Bibliotheken (SIOB) werkt samen met de openbare bibliotheken om deze toekomst vorm te geven. In opdracht van het ministerie van OCW voert SIOB de landelijke regie op het bibliotheekbestel, bevordert de samenhang, verbinding en efficiëntie binnen het openbare bibliotheekstelsel als geheel en ontwikkelt en initieert beleid en innovatie binnen de sector. Tijdens het KNVI congres van 2013 verzorgt

SIOB een sessie rondom het traject 'Toekomst' perspectief bibliotheken 2025' en een sessie vanuit SIOB's innovatieagenda, over wat bibliotheken in huis moeten hebben om te kunnen veranderen in innovatieve organisaties. www.siob.nl

Infor Library and Information Solutions is een toonaangevende softwareontwikkelaar van klantgerichte toepassingen. Met onze producten bieden bibliotheken en informatiecentra hun gebruikers toegang tot informatiebronnen, beheren klantenrelaties, verkrijgen inzicht in trends, promoten hun diensten en creëren een dynamische online omgeving. Onze software combineert webtechnologie, statistische analyse en applicaties voor bibliotheekmanagement om een nieuwe ervaring voor bibliotheekgebruikers te realiseren. Bezoek onze website op nl.infor.com/bibliotheken. Nieuw van Infor: V-eyeQ, een collectiebeheer- en planningapplicatie voor bibliotheken. Met V-eyeQ realiseren bibliotheken aanzienlijke besparingen door middel van een efficiënter collectiebeleid. Voor meer informatie over V-eyeQ, neem contact op met Johan de Bruijn, Johan.deBruijn@infor.com.

Rijksmuseum opent zijn data

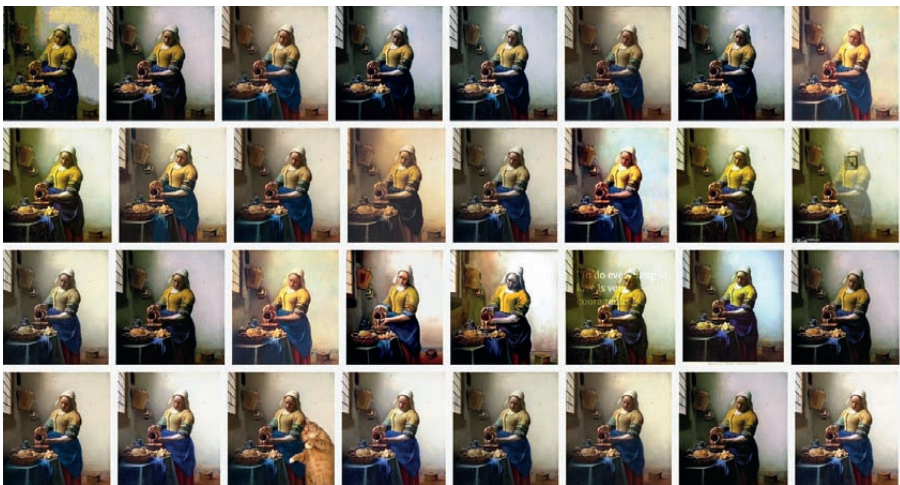
Wie zijn...

Inge Giesbers is
informatiespecialist
bij het Rijksmuseum.

Lizzy Jongma is
databasebeheerder bij
het Rijksmuseum.

Op internet zijn talloze 'vergeelde Melkmeisjes' te vinden

In 2011 startte het Rijksmuseum in Amsterdam met de ontwikkeling van een API (Application Programming Interface), een platform waar ontwikkelaars de beschikbaar gestelde open data¹ kunnen downloaden en hergebruiken. Wat begon als experiment is inmiddels uitgegroeid tot een van de grootste open data-kunstcollecties in de wereld. Inge Giesbers en Lizzy Jongma beschrijven de weg ernaartoe.

Inge Giesbers en Lizzy Jongma

Afgelopen voorjaar heeft het Rijksmuseum na lange tijd weer zijn deuren geopend. In het gerenoveerde gebouw van architect Pierre Cuypers presenteert het museum op geheel eigen wijze ruim 8.000 objecten, vanaf de middeleeuwen tot en met de 20e eeuw. Ook digitaal staan de deuren nu wijd open. Sinds 2011 stelt het Rijksmuseum beelden van 125.000 werken uit zijn collectie via een Application Programming Interface (API) beschikbaar. Metadata en afbeeldingen van objecten kunnen in hoge resolutie, onder een CC0-licentie (zie verderop), door appbouwers en techneuten gedownload worden en in zelf ontwikkelde apps en websites worden hergebruikt.² Dit project begon als een experiment, maar is inmiddels uitgegroeid

tot een van de grootste open data-kunstcollecties in de wereld. Sinds 2012 richt het Rijksmuseum zich online op het grote publiek: een groot deel van de collectie wordt vrijelijk beschikbaar gemaakt in het onderdeel Rijksstudio van de website. Om op in te zoomen, te bewerken, te 'liken' én om te delen of downloaden. De afbeeldingen zijn in hoge

‘De API was een eerste stap naar open denken en werken in het Rijksmuseum’

resolutie beschikbaar, waardoor ze zelfs afgedrukt kunnen worden op canvasdoek of op een mok.

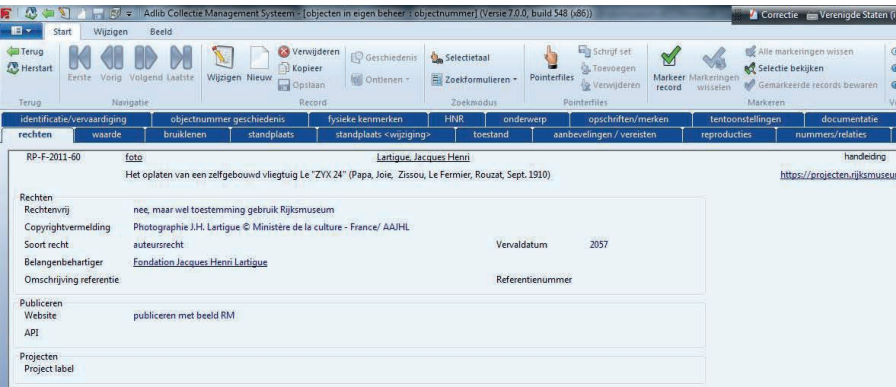
Lang gekoesterde wens

Het Rijksmuseum hecht grote waarde aan een open en breed gebruik van de collectie en aan uitwisseling van informatie. De collectie is ‘van iedereen, voor iedereen’. Het open data-traject was dan ook een lang gekoesterde wens. Het vergroot de toegankelijkheid van de collectie en maakt het makkelijker om samen te werken met andere instellingen. Daarnaast blijkt dat derden de afbeeldingen uit de Rijksmuseumcollectie al veelvuldig gebruiken. Helaas vaak in slechte

‘Beschrijvingen in de open data-set worden vrijgegeven onder een CC0-licentie’

door ontwikkelaars, maar ook door portalsites als Kennisnet, ArtStor, het Getty, Bioportaal en Les2.0. Daarnaast worden de collectiedata via de API doorgeleverd aan Europeana. Het Rijksmuseum heeft zijn API in een aantal hackbattles beschikbaar gesteld en verschillende apps zijn in de prijzen gevallen. De API heeft diverse interessante apps opgeleverd, zoals de Iconclass-applicatie (een zoekmogelijkheid op iconografische onderwerpen) en de *Gezichten van het Rijksmuseum* (waarbij gezichtsherkenning is toegepast op de schilderijencollectie). Op het Open Knowledge Festival in

gankelijk te maken kreeg het Rijksmuseum ook te maken met auteursrechtelijke vragen. Er was nog weinig ervaring op dit gebied, aangezien het merendeel van de Rijksmuseum-collectie rechtenvrij is. Maar met de aanwinst van steeds meer 19e, 20ste- en 21ste-eeuwse objecten komt hier verandering in. Voor de API was een selectie van rechtenvrije objecten nodig, omdat erfgoedinstellingen alleen data beschikbaar kunnen stellen waar zij zelf copyrighthouder over zijn of waar geen rechten meer op rusten. Helaas was dit selectie criterium nog niet beschikbaar in het collectiemanagementsysteem (Adlib). De afdeling Collectie Informatie is daarom te rade gegaan bij collega-instellingen. Op basis van deze gesprekken is vervolgens het tabblad ‘Rechten’ aan Adlib toegevoegd. Per object worden de geldende rechten (auteursrecht, maar soms ook portretrecht), de copyrightvermelding en de vervaldatum vastgelegd. Met een zoekactie op de vervaldatum wordt jaarlijks gekeken welke objecten er in het publieke domein vallen. Doorlevering van objectinformatie en digitaal beeld wordt geautomatiseerd geregeld op basis van gegevens in dit tabblad.

Het tabblad rechten in Adlib

kwaliteit, zoals te zien is aan de talloze ‘vergeelde Melkmeisjes’ op internet. Door kwalitatief hoogwaardig beeldmateriaal open te stellen komt ook de correcte, kleurechte afbeelding beschikbaar voor hergebruik. Aanleiding voor het open data-project was de vraag in 2011 om als museum deel te nemen aan de hackbattle ‘Apps voor Nederland’. In deze wedstrijd werden programmeurs en ontwikkelaars uitgedaagd om applicaties te bouwen met open data. De uitnodiging kwam vanuit het Open Cultuur Data-netwerk en de Hack de Overheid-community. Deze organisaties zetten zich in voor het vrijgeven van culturele en overheidsdata. De voorbereidingstijd voor de wedstrijd bedroeg slechts acht weken. In die tijd is een technische infrastructuur ontwikkeld en zijn de objecten geselecteerd die geschikt zijn voor hergebruik.

Verrassende resultaten

Sinds de lancering van de API zijn er ruim dertig apps gebouwd en is de collectie zo’n zeshonderd keer gedownload. Niet alleen

Helsinki is zelfs een horrorvideo ontwikkeld met twee prenten uit de collectie. Ook voor hogescholen en universiteiten blijkt de API een interessante bron te zijn. Zo heeft het museum samengewerkt met de Hogeschool van Amsterdam, studierichting Mobile Interaction. Studenten hebben op basis van de open data interessante apps ontwikkeld, zoals een kunstenaarstwitterapp, een stadswandeling en een spelletjesapp om het wachten in een lange rij wat aangenamer te maken. Bij de Universiteit van Amsterdam is de open data-set gebruikt voor een college over big data, maar ook voor een college over Thomas van Hees (diplomaat in de Gouden Eeuw): studenten hebben hun onderzoeksresultaten in eigen webtoepassingen gepresenteerd.

Voorafgaande stappen

Om open data te realiseren is de eerste stap uiteraard dat data (beeldmateriaal en metadata) vrijgegeven dienen te worden. Het openstellen van data bleek een flinke uitdaging. Naast de ontwikkeling van een geheel nieuwe techniek om de data toe-

CC-licenties

De beschrijvingen in de open data-set zijn door het Rijksmuseum zelf opgesteld en worden vrijgegeven onder een CC0-licentie. Een CC0-licentie houdt in dat een persoon of instelling afstand doet van al zijn auteursrechten. Iedereen mag de data vrijelijk gebruiken en hergebruiken. Ook voor commerciële doelstellingen. Het beeldmateriaal van objecten waar geen auteursrechten meer op rusten zijn vrijgegeven met een Publiek Domeinvermelding. Deze vermelding expliciteert dat er geen auteursrechtelijke beperkingen meer op een werk rusten, waardoor iedereen het werk vrijelijk mag gebruiken. De CC0-licentie was geen automatische keuze binnen het Rijksmuseum. De open data-set werd in eerste instantie aangeboden onder een CC-by-licentie. Hierbij mogen de data vrijelijk hergebruikt worden, mits onder vermelding van het Rijksmuseum als bron. Het museum wil zijn data graag met iedereen delen, maar er was angst dat de beelden zonder enige bronvermelding overal terecht zouden komen.

Deze vrees is terecht, want de meeste beelden uit de collectie van het Rijksmuseum zwerven zonder bronvermelding op internet.

Het Rijksmuseum hecht nog steeds grote waarde aan een vermelding waar het digitaal materiaal geproduceerd is en waar het originele werk te bezichtigen is. Het is echter onmogelijk om te controleren of alle afnemers van open data zich aan deze licentie houden. Daarnaast bleek dat ontwikkelaars juist graag het Rijksmuseum als bron willen vermelden. Ook zonder dat dit vastgelegd is in een licentie. Embedden van een bronvermelding in de afbeelding (via bijvoorbeeld IPTC, een standaard metadataformaat voor foto's) lijkt een effectieve strategie om bronvermelding bij beeld te behouden.

Deze conclusies hebben geleid tot de overstap naar een CC0-licentie, in combinatie met een 'fair-use'-beleid.³ Hierbij wordt ontwikkelaars gevraagd om een applicatie te ontwikkelen in lijn met de vervaardiger en om deze applicatie ook als open data beschikbaar te stellen.

Ervaringen

Het Rijksmuseum ging het traject in zonder duidelijke verwachtingen. Het museum is aangenaam verrast door het grote aantal aanmeldingen, reacties en applicaties. Ook internationaal blijkt er grote interesse te zijn, ondanks het feit dat de metadata alleen in het Nederlands beschikbaar zijn. Ongeveer de helft van alle aanvragen is in het Engels en medewerkers van het museum worden regelmatig op internationale congressen uitgenodigd. Voor het Rijksmuseum zijn met name de aanmeldingen van erfgoedportals (zoals Kennisnet en Artstor) interessant. Zo zijn er nieuwe samenwerkingen ontstaan met buitenlandse musea en Nederlandse instituten als Beeld en Geluid, Wikimedia NL en de Hogeschool van Amsterdam. Bovendien is er een aantal applicaties ontwikkeld die ook voor het Rijksmuseum nuttig zijn, zoals de eerdergenoemde Iconclass-browser.

Het openstellen van data was een enerverend traject binnen het Rijksmuseum. Vooraf werden er vragen gesteld over de omzet van de beeldverkoop: de angst bestond dat het beschikbaar stellen van hoge resolutie-jpeg's de verkoop van beeldmateriaal voor publicaties en druk-

werk zou stoppen. Het Rijksmuseum verkoopt zijn tiff's voor ongeveer veertig euro per afbeelding.⁴ Maar tot op heden is er geen terugloop in het aantal verkochte afbeeldingen waargenomen.

De lancering van de API is binnen het Rijksmuseum een eerste stap naar open denken en werken. Het heeft de weg vrijgemaakt voor nieuwe ideeën en ontwikkelingen rondom het beschikbaar stellen van de collectie, zoals nu al geïmplementeerd zijn in Rijksstudio en in educatieve programma's waarin deelnemers objecten digitaal kunnen bewerken en 3D-printen. Het Rijksmuseum denkt inmiddels ook aan big data, linked open data en verdere ontwikkelingen op gebied van 3D.

Leerpunten

Naast de positieve feedback zijn er ook leerpunten voor het Rijksmuseum. Zo kan op dit moment alleen de gehele set van 111.000 objecten via de API aangeleverd worden. Maar gebruikers willen vaak gericht zoeken naar (een set van) objecten, zoals 'De Nachtwacht' of alleen objecten met tulpen.

Technisch leunt de API volledig op OAI en Dublin Core XML. Grote portalsites als ArtSTOR en Europeana kunnen de collectie zonder problemen harvesten, omdat zij goed bekend zijn met deze binen de erfgoedwereld veel gebruikte harveststandaarden. Programmeurs en appbouwers zijn echter veelal onbekend met de museale standaarden voor metadata-uitwisseling en hebben grote moeite met harvesting en om de metadata te 'lezen'. Daarnaast blijkt Dublin Core een lastig xml-formaat te zijn voor museale informatie: er is een beperkt aantal velden beschikbaar, waardoor rijke museale informatie op moeizame wijze in vijftien velden opgeknipt wordt. Het Rijksmuseum wil op zijn nieuwe platform uitgebreidere formaten aanbieden als LIDO, CDWALite en de volledige objectbeschrijving in ons eigen formaat.

Het Rijksmuseum heeft op 1 oktober een nieuw API-platform opgeleverd waar rechtstreeks in de collectie gezocht kan worden en waar verschillende sets en dataformaten uitgeleverd kunnen worden. Daarnaast komen de gegevens niet alleen in xml maar ook in JSON beschikbaar, dat als scriptingtaal beter bekend is bij programmeurs.

'Ontwikkelaars willen juist graag het Rijksmuseum als bron vermelden'

Noten

- 1] Met data bedoelen wij de combinatie van metadata en het bijbehorend digitaal beeldmateriaal.
- 2] Rijksmuseum API is een platform om gegevens (vanuit het collectiesysteem Adlib) en beeldmateriaal (vanuit de Beeldbank) open te stellen voor externen. Deze gegevens en afbeeldingen worden als ruw materiaal aangeboden in xml-formaat, zodat appbouwers en programmeurs hier zelf applicaties mee kunnen ontwikkelen.
- 3] 'Fair Use'-gebruiksvoorwaarden bestaan uiteraard niet als juridisch begrip. Wij hebben deze term zelf bedacht om aan te geven welke spelregels wij in acht genomen willen zien. Wij vinden dat de spelregels recht doen aan het museum, aan de objecten en aan de kunstenaars. Daarom hebben wij voor de term 'Fair Use' gekozen. Het aardige is dat andere musea dit begrip overnemen: het Getty Museum spreekt inmiddels ook over fair use (www.getty.edu/about/opencontent.html).
- 4] Het Rijksmuseum stelt jpeg's in hoge resolutie beschikbaar (300 dpi). Dit levert bestanden op van circa 5 MB. Het Rijksmuseum neemt al zijn objecten op in de hoogste resolutie en slaat deze beelden op in tiff-formaat. Deze bestanden zijn vaak vele gigabytes groot en er kan op ieder detail ingezoomd worden.

KNVI congres

Track 'De vrije informatieprofessional'

Meer weten over Rijksstudio? Kom naar de track 'De vrije informatieprofessional' op het KNVI congres op 14 november a.s. Peter Gorgels vertelt dan uitgebreid over deze digitale toepassing waarin een groot deel uit de Rijksmuseumcollectie voor iedereen gratis beschikbaar is.

Brewster Kahle: ‘Als informatie niet online staat, is het net alsof het niet bestaat’

Brewster Kahle, oprichter van het Internet Archive, zal op het komend KNVI congres via Skype spreken over contextualisering van (bibliotheek-)data en competenties van medewerkers. Bij wijze van opwarmertje beantwoordde hij via e-mail alvast een paar vragen van InformatieProfessional.

Frank Huysmans

Wie wel eens een verloren gewaande website heeft teruggevonden met de *Wayback Machine*, heeft dat aan Brewster Kahle te danken. Deze internetpionier verwierf faam en kapitaal met het webanalytics-bedrijf Alexa, dat hij oprichtte in 1996 en in 1999 aan Amazon verkocht. Tegelijk met Alexa richtte hij het Internet Archive (archive.org) op, dat hij met zijn verworven fortuin ondersteunt. De missie van het Internet Archive is even simpel als ambitieus en onbescheiden: ‘universal access to all knowledge’. Aanvankelijk was het archief bedoeld om born-digital informatie voor het nageslacht te bewaren. Inmiddels wordt er van alles gedigitaliseerd en ontsloten: boeken, audio, video. En Kahle is bezig van elk fysiek boek dat ooit is gepubliceerd er één in een container te stoppen om te bewaren (actuele stand: ruim een half miljoen titels). Een interview met deze door idealen gedreven visionair die zich niet snel laat ontmoedigen door praktische belemmeringen. Zelfs niet door het auteursrecht en de Amerikaanse geheime dienst.

Al vanaf midden jaren tachtig bent u actief als digitale bibliothecaris. Uw levensopdracht lijkt te zijn ‘alle informatie ter wereld organiseren en universeel toegankelijk en bruikbaar maken’. Alleen is dat al de missie van Google. Waarin verschilt uw werk van wat Google doet?
‘Google heeft ongelooflijk handige dien-

sten ontwikkeld. Ik gebruik ze voortdurend. Ik heb geprobeerd een bibliotheek te creëren die voor iedereen toegankelijk is, om zoveel mogelijk nieuwe Googles te helpen ontstaan. En om onderzoekers in staat te stellen met nieuwe ideeën en diensten te komen. Laat honderd Googles bloeien.’

Het Internet Archive is een non-profitorganisatie waar veel mensen en organisaties van afhankelijk zijn voor onderzoeks- en andere doelen. Het wordt financieel ondersteund door zowel overheidsinstellingen als particuliere fondsen. Maakt u zich wel eens zorgen dat er- gens in de toekomst het Archive zoals het nu is niet meer in de lucht kan worden gehouden? Is er letterlijk en figuurlijk een back-upplan?
‘Ondersteuning en duurzaamheid houden ons continu bezig. Met mijn eigen bijdragen kan ik het licht laten branden en de data veilig laten bewaren, maar om de collecties te doen groeien en vrij toegankelijk te maken, is de medewerking van honderden andere organisaties nodig. We zijn op zoek naar financiële bijdragen voor onze inspanningen, maar ook naar externe partijen om het werk van anderen te ondersteunen.’
‘De data worden veiliggesteld door het maken van kopieën. Er is een gedeeltelijke kopie in de bibliotheek van Alexandrië in Egypte en in Amsterdam in de *European Memory Foundation*.’¹

In het digitale domein weerhoudt het auteursrecht bibliotheken ervan om informatie voor hun gebruikers online te zetten. Sommige bibliothecarissen zeggen dat de twintigste eeuw de ‘dark age’ van het web is. Vindt u een auteursrechtshervorming noodzakelijk?
‘Als informatie niet online staat, is het net alsof het helemaal niet bestaat. Veel mensen vrezen dat werken uit de twintigste eeuw niet online gezet kunnen worden vanwege auteursrechtelijke belemmeringen. Maar we hebben gemerkt dat we op dit vlak toch veel kunnen doen: gewoon de boel online zetten en als iemand bezwaar maakt, haal je sommige dingen weer weg.’
‘Het Internet Archive leent twintigste- eeuwse boeken als ebook uit. We lenen Amerikaanse tv-nieuwsprogramma’s uit. We streamen oude videobanden die op dvd niet meer te krijgen zijn.’² We moeten onze kinderen het beste in handen geven dat we kunnen bieden. Dat materiaal moeten we vlug en met een dosis lef digitaliseren en formatteren voor de apparaten die zij nu gebruiken. We kunnen een vergoeding betalen voor wat nog steeds vindbaar is, maar dat moet ons er niet van weerhouden om de 99 procent te ontsluiten waarover iedereen het eens is dat die algemeen beschikbaar moet zijn.’
Er zijn al veel data, informatie en kennis in het publieke domein. Ook zijn er ‘open’-bewegingen – open software, open data, open access – die ernaar streven om nog meer informatie open te krijgen. Bibliothecarissen hebben echter heel lang gewerkt met auteursrechtelijk beschermde informatie. Velen van hen zijn sceptisch over de ‘open’-beweging, mede omdat dit hun rol als publieke aanbieders van auteursrechtelijk beschermde content kan ondergraven. Moet elke bibliothecaris en archivaris naar deze ‘openheid’ streven of is het ook prima om de ‘gesloten’ route te bewandelen?
‘De bibliothecaris heeft als taak het be-

‘Universele toegang tot alle kennis is dé kans van onze generatie’

waren en ontsluiten van informatie – dit zou onze *finest hour* moeten zijn omdat de technologie ons in staat stelt om zoveel meer te doen dan dat. Maar veel bibliothecarissen grijpen die kans niet, ze voelen zich niet bekwaam genoeg. Degenen die het wel doen, krijgen promotie en stijgen in aanzien.’

‘Het wordt tijd dat bibliothecarissen beseffen waarom ze voor dit beroep hebben gekozen. En het wordt tijd om de technologie te benutten om niet alleen mensen in het gebouw, maar de hele wereld via internet van dienst te zijn. We moeten materialen aanschaffen en uitleenen. En als ze niet meer in de handel zijn, moeten we ze open beschikbaar maken. Universele toegang tot alle kennis is dé kans van onze generatie. En we kunnen dat waarmaken.’

Het Internet Archive werkt met een heleboel partners samen, van wie de meeste grote fysieke collecties bezitten. Leidt dat wel eens tot spanningen om als digitale bibliotheek samen te werken met fysieke bibliotheken en archieven?

‘Eigenlijk niet. Aangemoedigd door het Google Books Project zeggen de honderden bibliotheken waarmee we samenwerken nu: als iemand een boek uit onze collectie kan digitaliseren, zullen we – behoudens het auteursrecht dat erop rust – geen beperkingen opleggen aan het gebruik. Dat is verbazend en fantastisch. Voor 10 dollarcent per pagina, of dertig dollar per boek, kunnen we alles digitaliseren. Dat houdt in dat we voor onge-

veer 160 miljoen dollar digitale versies van de grote bibliotheken kunnen maken. Deze openheid bij de bibliotheken is fantastisch. Ook dat ze samen elk jaar vijf miljoen dollar kunnen vinden voor de digitalisering. We moeten deze klus klaren zolang de deur openstaat. Bibliotheken staan ervoor open en wachten op ons. Laten we dus die 160 miljoen bij elkaar zien te krijgen.’

Veel bibliothecarissen en archivariissen kregen hun beroepsopleiding in een tijd dat internet nog in de kinderschoenen stond, er nog geen world wide web was en geen sociale media. Welke ‘nieuwe’ vaardigheden moeten informatieprofessionals volgens u hebben in het digitale tijdperk?

‘Moderne bibliothecarissen moeten weten hoe ze scripts kunnen schrijven in computertalen als Python en PHP. Zo kunnen ze hun collecties doorzoeken zonder dat ze daarvoor een interface hoeven te gebruiken die door iemand anders is gemaakt. We moeten zelf online diensten kunnen ontwikkelen, niet alleen maar andermans online diensten gebruiken. Alleen zo zullen we onze gebruikers de rijkdom van onze collecties kunnen tonen. Zo moeilijk is het niet. En je krijgt er ongelooflijk veel voor terug.’

Sinds Edward Snowden de klok heeft geluid over hoe de Amerikaanse National Security Agency en andere geheime diensten de digitale levens van burgers monitoren, is er veel informatie naar buiten gekomen die tot grote bezorgdheid heeft geleid op vele terreinen: politiek, economisch, juridisch en sociaal. U heeft zelf een national security-letter ontvangen met een vraag om informatie over een gebruiker en – omdat u er niet over mocht praten – heeft u een groot persoonlijk risico genomen om de overheid voor de rechter te dagen. Gelukkig heeft de overheid het informatieverzoek weer ingetrokken en kon u vertellen dat dit was gebeurd.³ Hebben deze affaire en de onthullingen van Snowden in het algemeen u bezorgd gemaakt of bibliotheken en archieven nog wel kunnen functioneren zoals in het verleden? Dat wil zeggen: als instituties die het publiek belang dienen op de manieren die zij zelf noodzakelijk vinden?

‘De onthullingen over overheidstoezicht zijn schokkend en deprimerend. De Amerikaanse overheid tast onze veiligheid aan door de veiligheidssystemen van het internet te verzwakken. Het goede nieuws

is dat de hele wereld dit nu weet en we onze technologieën en organisaties erop kunnen aanpassen. Afhankelijk zijn van commerciële clouddiensten moet nu worden beschouwd als riskant voor zowel organisaties als hun gebruikers. Politici en overheidsdienaren hebben er aantoonbaar over gelogen tegen het publiek en tegen elkaar. Dat maakt het lastig hun toekomstige beweringen te vertrouwen.’

‘Ik voel me gesteund doordat dit alles de noodzaak aantoont van het bestaan van onafhankelijke non-profitorganisaties. Die hoeven niet zo snel door de knieën te gaan als grote bedrijven voor oekazes van de overheid. Ik ben er nu ook zekerder van dat open source-software die op je eigen computer draait, een niveau van veiligheid biedt die commerciële producten niet zullen kunnen bieden. En ik ben er ook zekerder van dat sterke cryptografie gebruikt kan worden om communicatie en transacties te beveiligen op systemen als Bitcoin. Nu we weten dat het internet is verzwakt, moeten we het repareren. We weten wat we moeten doen en dat moeten we nu gewoon doen.’

Met dank aan Jeroen de Boer en Edwin Mijsbergen.

Noten

- 1] www.bibalex.org/isis/frontend/archive/archive_web.aspx;internetmemory.org/en/.
- 2] openlibrary.org/borrow; archive.org/details/tv; archive.org/details/ephemeralvhs.
- 3] www.newyorker.com/online/blogs/elements/what-its-like-to-get-a-national-security-letter.

Frank Huysmans is redacteur van InformatieProfessional.

KNVI congres
Track ‘De vrije informatieprofessional’

Dit interview met Brewster Kahle wordt vervolgd tijdens de track ‘De vrije informatieprofessional’ op het KNVI congres op 14 november a.s. Kahle spreekt via Skype over contextualisering van (bibliotheek)data en competenties van medewerkers.

INTERVIEW MET HARRY VERWAYEN (EUROPEANA)

'Europeana wil niet hip zijn'

Europeana, het Europese initiatief voor het beschikbaar maken van digitaal erfgoed, heeft in sommige kringen een wat stoffig imago. Hoe erg vindt Harry Verwayen, business development director van Europeana, dat eigenlijk? InformatieProfessional voelde hem aan de tand over ontwikkelingen rond digitaal erfgoed in Nederland en daarbuiten. 'Natuurlijk hoeft die archivaris die er al twintig jaar zit niet te gaan twitteren, maar het zou wel helpen als hij een andere taal leert spreken.'

Pepijn Lemmens

‘Het loslaten van controle in de digitale wereld is dé radicale verandering’

‘Angst voor controleverlies is onze grootste vijand. Zeker in de archiefwereld is de neiging groot om controle uit te oefenen over hoe lang een artikel beschikbaar moet blijven, hoe dat toegankelijk gemaakt moet worden, et cetera. Maar controleverlies is onvermijdelijk in de digitale wereld, en als je niet meegaat met ontwikkelingen, is relevantieverlies onvermijdelijk. Dan zullen jouw en mijn kinderen heel veel dingen gaan tegenkomen op internet, maar niet de dingen waarvan we ooit hebben besloten: “Dat is echt hét relevante materiaal voor ons collectieve geheugen.” Dan vinden ze op YouTube

allerlei derderangs zooi, terwijl het mooie materiaal in kluizen in Hilversum ligt. Het loslaten van die controle en angst, dat is dé radicale verandering die we met z’n allen zullen moeten doormaken,’ aldus Verwayen.

‘Het Rijksmuseum heeft daarin een gigantische stap gemaakt, die valt niet te onderschatten. Zij hebben gezegd: we gaan ons materiaal open toegankelijk maken, maar ook: we gaan ze in de hoogst mogelijke resolutie zo ver mogelijk openzetten, want wij denken dat ons dat uiteindelijk niet gaat schaden, maar gaat baten. “Ja, maar als iemand er dan zelf een poster van drukt?” Dat is peanuts vergeleken met wat het aan goodwill oplevert. Het is een andere manier van denken over je kapitaal.’

‘Het Rijksmuseum is natuurlijk heel groot, maar ik denk dat juist kleinere instituten er baat bij hebben dit voorbeeld te volgen. Als een kleine instelling kan laten zien dat er niet alleen veel bezoekers zijn, maar ze hebben ook online in mijn collectie gezocht of erop gereageerd, dan

heeft zo’n instelling weer munitie om naar sponsors te gaan en te zeggen: “Kijk, die investering van jullie is dit waard.” Zo wordt maatschappelijke waarde ook financiële waarde.’

Hoe ziet het businessmodel van erfgoed er precies uit? Waar zit die waarde?

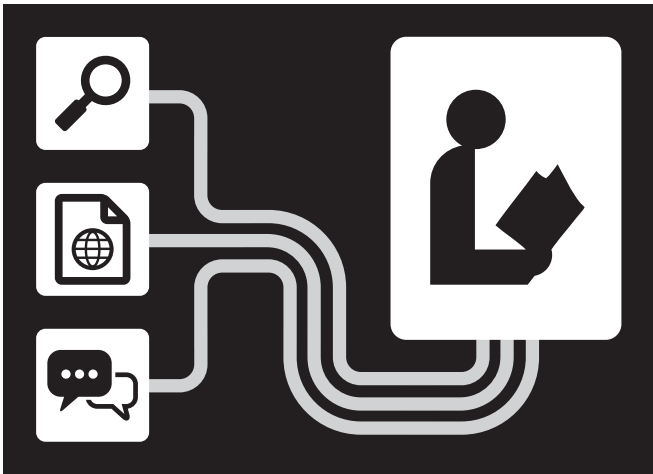
‘We geloven hier bij Europeana allemaal dat open toegankelijkheid van ons erfgoed voor alle Europese burgers een culturele, sociale, emotionele waarde heeft. Als ik beter begrijp hoe een Bulgaar cultuureel in elkaar steekt, dan creëert dat sociale cohesie in Europa die een onschatbare waarde heeft. Dat is het belangrijkste. In financieel opzicht kun je denken aan kostenreductie: Europeana kan voor culturele instituten producten en diensten bieden. Denk bijvoorbeeld aan een gedeelde cloudinfrastructuur, waarmee instellingen hun kosten kunnen drukken. Dat is ook “winst”.’

‘Overall gaat de publieke geldkraan dicht. “Ga het maar ergens in de markt zoeken” is het devies. Ik denk dat dit heel gevaarlijk is. Ik vind dat als je een publieke functie hebt, je je moet kunnen focussen op die publieke functie. En dat vind ik veel belangrijker dan een paar snelle knaken proberen binnen te halen. Je komt dan al heel snel in een spagaat: ik wil de dingen wel open toegankelijk maken, maar dat ga ik niet doen, want ik moet er geld mee verdienen, dat lukt niet als ik het allemaal gratis weggeef. Dan kom je met z’n allen in een impasse waar je niet snel meer uitkomt.’

‘Op dit moment komt de financiering van Europeana voor 90 procent van de EU en 10 procent komt van ministeries van lidstaten, en voor het binnenhalen van die gelden moeten we hard werken. We streven ernaar dat 10-15 procent van onze inkomsten door derden wordt ingebracht, al was het maar omdat dat naast een sociale behoefte ook een gebruikersbehoefte aantoonst. Maar ik ben daar altijd erg voorzichtig in: we moeten ons niet laten afleiden. Ik wil niet dat ik de helft van de mensen hier sponsorgeld moet gaan laten binnenhalen; dan kunnen we niet effectief doen waarvoor we zijn opgericht.’

‘De principes waar wij op koersen is dat als we in Europa ons erfgoed toegankelijk maken, we met z’n allen nieuw kapitaal creëren. Het idee dat daar hele industrieën op zouden kunnen ontstaan, begint pas de laatste jaren vorm te krijgen. De creatieve

advertentie

Het zoeken naar informatie op internet begint op veel verschillende plekken.
Is uw catalogus in WorldCat opgenomen? Dan zijn alle bronnen in uw bibliotheek vindbaar.

Meer informatie op
www.oclc.org

industrie is misschien nog niet heel groot, maar wel een van de snelst groeiende in Europa.'

Je zit hier nu een goede drie jaar. Wat zie je als het belangrijkste succes?

'We hebben een netwerk opgebouwd van zo'n 2500 instituten en daarbuiten nog iets van 800 denktanks, *consultancies*, creatieve bedrijven die zich allemaal verbonden voelen met het idee Europeana. Dat platform biedt hen de gelegenheid om buiten hun directe doelgroep te praten. Denk aan een bibliothecaris en een archivaris. Je denkt van de buitenkant, dat is één pot nat, maar die praten niet van nature met elkaar. Europeana biedt een platform om dat wel te doen.'

Het meer denken vanuit waarde en vanuit andere manieren om die waarde te creëren, wat heeft dat voor gevolgen voor informatieprofessionals?

'Ik had hier laatst een paar jongens van het BBC-archief over de vloer. Nou, je hebt echt het gevoel dat je in een soort Silicon-Valley-meets-de-kraakscene terecht komt. Gasten met blauw haar die alles weten over coding, social media, et cetera. Je moet, denk ik, als organisatie een paar van dat soort mensen in je pand hebben rondlopen. Dat betekent niet dat de archivaris die er al twintig jaar zit ineens ook moet gaan twitteren. Dat wordt heel snel geforceerd, daar wordt niemand blij van. Maar je zit met je instituten wel in een transformatieproces. Om het plat te zeggen: je hebt min of meer vijfhonderd jaar lang hetzelfde kunnen doen en in tien jaar word je gevraagd om compleet te veranderen. Dat gaat natuurlijk gepaard met piepen en kreunen.'

'Die archivaris en die jonge internetactivist in een erfgoedinstelling kunnen veel van elkaar leren: de een zal meer begrip krijgen dat de nieuwe media heel vluchtig zijn. Het is leuk, maar hoe ga je dat nu eens netjes bewaren voor de komende driehonderd jaar? En die door de wol geverfde archivaris gaat meer begrip krijgen voor toegankelijkheid: wat zijn de huidige behoeftes op het gebied van digitale archieven? Je moet een nieuwe gemeenschappelijke taal ontwikkelen, leren goed samen te werken, meer mensgericht dan inhoudsgericht. Een bibliothecaris die een goede workshop kan geven, dat zie ik als ideaal.'

Europeana heeft in de erfgoedsector een grote naamsbekendheid, maar niet altijd een even positief imago. Een klein rondje langs informatieprofessionals bij erfgoedinstellingen levert termen op als 'saai', 'stoffig', 'vergaarbak'. Vind je dat erg?

'Dat mensen ons soms moeilijk, ingewikkeld vinden, daar heb ik veel begrip voor. Saai en stoffig veel minder. Nederland heeft echt een voortrekkersrol in Europa op het gebied van erfgoed. Europeana is natuurlijk veel meer gemiddeld, we zijn het gemiddelde van wat Europa te bieden heeft. Als je het aan Nederlanders vraagt, bijvoorbeeld bij het Instituut voor Beeld en Geluid, dat zijn allemaal hippe voortrekkers, daar is Europeana niet spannend, nee. Ik snap ook wel dat we een beetje Europese uitstraling hebben, en dat voelt bijna per definitie als stoffig.'

'Europeana wil niet hip zijn, maar wel toegankelijk. Het maakt me niks uit als driehonderd miljoen Europeanen niet weten wat Europeana is, maar ik wil wel dat een groot gedeelte van de creatieve industrie en iedereen in de culturele industrie weet wat Europeana is en daar iets zinvols uit kan halen. Dat betekent wellicht dat we geen apps gaan bouwen om eindgebruikers te bereiken, maar wel dat we een open source-app ontwikkelen, waarvan ik de code voor iedereen beschikbaar kan maken, plus de kennis daarover. Dan wil ik afgerekend worden op het aantal apps dat met die code is gebouwd, en hoeveel leuke dingen instellingen daarmee hebben kunnen doen.'

Europeana is nu vooral nog bekend als portal. Hoe ziet de toekomst eruit?

'Ik zou toe willen naar een situatie waar Europeana niet één organisatie is die spullen vraagt aan organisaties en die weer

'Ik wil dat de creatieve industrie weet wat Europeana is'

doorzet naar allerlei andere organisaties, maar een meer op cultural commons-principes gebaseerde omgeving waarbij we met z'n allen het gevoel hebben dat we voordeel behalen, zowel burgers als instituten. Daartoe nemen we nu stappen. Het project Europeana Cloud zal daarvan de voorbode zijn.'

'Ik streef naar een meer API-gebaseerde business,* meer zoals Facebook en Twitter, waar anderen diensten kunnen ontwikkelen op basis van de data die wij hebben verzameld. Die portal was nodig om al die instituten erbij te betrekken, maar is in zichzelf niet spannend. Maar wij bouwen wel de beste API's, we bouwen structuren en sites die andere instituten kunnen gebruiken, zodat ze zelf niet meer hoeven te investeren. We coördineren het oplossen van problemen op het gebied van bijvoorbeeld auteursrecht. Ik denk dat wij als facilitator in staat zijn problemen op te lossen die landen en instituten zelf veel moeilijker zouden kunnen aanpakken.'

* API staat voor Application Programming Interface, een structuur waarmee applicaties en websites op een gestandaardiseerde manier data kunnen uitwisselen en (her)gebruiken.

Pepijn Lemmens is redacteur van InformatieProfessional.

Europeana op DISH2013

Europeana is een van de medeorganisatoren van Digital Strategies for Heritage (DISH), het internationale congres over digitaal erfgoed op 2 en 3 december in Rotterdam (zie rubriek Agenda op pagina 39). DISH2013 wordt vooraf gegaan door de Annual General Meeting van Europeana. De

eerste dag van DISH2013 wordt afgesloten met een netwerkborrel die toegankelijk is voor zowel deelnemers aan DISH2013 als Europeana-leden. Daarnaast zal Europeana enkele masterclasses en workshops verzorgen over onder meer businessmodellen in erfgoed en community building.

Van pagina's zoeken naar antwoorden geven

Google vierde onlangs zijn vijftiende verjaardag. Een aanleiding om stil te staan bij wat de zoekgigant in die vijftien jaar teweeg heeft gebracht.

Eric Sieverts

Vele ambities

Googles merknaam is de algemene aanduiding voor zoeken geworden; Google dat maar even. Dat bewijst dat ze het zoeken van informatie binnen ieders belangstelling hebben gebracht. Dat is niet langer aan informatiespecialisten voorbehouden. De oorspronkelijke ambitie alle kennis van deze wereld vindbaar te willen maken, lijkt de laatste tijd wat verwaterd, nu ze zich hebben ontwikkeld tot het grootste advertentiebedrijf ter wereld, waarbij de zoekmachine nog slechts een hulpmiddel is om advertenties te verkopen.

Niettemin hebben ze intussen een grote diversiteit aan zoekmachines ontwikkeld, voor allerlei soorten media en materialen, zelfs allemaal gecombineerd in Googles Universal Search. De vraag dringt zich dan op of die ook allemaal apart zullen blijven bestaan. In het bijzonder maken wetenschappelijke zoekers zich zorgen over de toekomst van Google Scholar. De waslijst aan verdwenen diensten en producten geeft wat dat betreft reden tot ongerustheid. Daarin openbaart zich het gevaar van Googles machtspositie – er is een bijna-monopolie op zoeken ontstaan.

Daarnaast is intussen een veelheid aan diensten en producten ontwikkeld (of opgekocht), die niet rechtstreeks met zoeken te maken hebben. Sommige nog wel met informatievoorziening in het algemeen, zoals Blogger, Gmail, Google Maps, Google+, Google Drive en zelfs Google Glass. Maar soms ook heel buitenissige, zoals de zelfstandig rijdende Google-auto.

Over nog eens vijftien jaar zullen we weten wat er dan van alle ambities en producten geworden is.

Het eerste jaar

De traditie wil dat Google, zoals veel technologiebedrijven, in een garage is ontstaan. Toch is dat niet helemaal waar, want Larry Page en Sergey Brin hadden in 1998 hun nieuwe zoekmachine ontwikkeld als onderdeel van hun studie aan Stanford University. Het allereerste url was dan ook <http://google.stanford.edu>. Pas toen Google echt een product werd, kwam die garage in beeld. Toen hadden ze intussen al 25 miljoen pagina's geïndexeerd.

Het nieuwe aan hun systeem was, dat relevantie van gevonden pagina's niet meer alleen werd bepaald door aanwezigheid en locatie van zoektermen, maar ook door iets als kwaliteit. Geïnspireerd door de citatieanalyses van wetenschappelijke publicaties, bedachten ze een slim algoritme dat linkpatronen tussen webpagina's analyseerde en daaruit een kwaliteitsmaat afleidde. Dat was de Pagerank, die voor elke pagina in een iteratief proces werd uitgerekend. Hoe meer links van andere pagina's, en hoe hogere pagerank die zelf hebben, hoe beter. Daarbij heeft de 'page' in 'pagerank' niet alleen betrekking op die 'pagina's', maar is het ook een toespeling op Larry's achternaam.

Dat Google daarna zo snel populair werd, kwam door een combinatie van factoren:

- > de eenvoudige kale interface (die een benchmark voor zoekinterfaces werd),
- > een zorgvuldig opgebouwd imago van 'no evil',
- > en uiteraard veel betere zoekresultaten.

Zoekmachines als AltaVista en ExCite bleken namelijk steeds minder opgewassen tegen commerciële zoekwoordspinning. Ontevreden zoekers weken daardoor steeds meer uit naar onderwerpsgidsen als Yahoo- en Open Directory. Google heeft dat tijt helemaal doen keren.

Kerkhof van verdwenen diensten

Google was altijd sterk in het ontwikkelen van nieuwe functionaliteit en diensten. Vaak waren ze minder goed daar voldoende publiciteit voor te maken, waardoor veel ervan maar weinig werd gebruikt. En dat was dan een reden om die functie of dienst na een tijdje – al dan niet geruisloos – te laten verdwijnen. Zo is een omvangrijk kerkhof met verdwenen functies, diensten en producten ontstaan. In verborgen hoekjes liggen allerlei producten die langzaam waren weggekijnd en waarvan bijna niemand zich meer het bestaan herinnert. Maar langs de hoofdwegen liggen ook functies en producten waarvan door velen wordt betreurd dat Google ze meedogenloos heeft omgebracht. Een ware ‘graveyard of broken dreams’.

Hier een rijtje van verdwenen functies en diensten die ik zelf, soms intensief, soms incidenteel, en soms zelfs helemaal nooit gebruikt heb: +operator (exact search), ~operator (synonym search), Translated search, Desktop search, Google Wave, Google Buzz, Google Reader, iGoogle, Google Directory, Google Gears, Google Notebook, Google Answers, Google Health, Google Toolbar, Google Pack, Google Aardvark, Google Talk, Google Labs, Google Sets, Code search, Sidewiki, Search-wiki, Wonderwheel, Timeline, Related Links, Knol, Image Swirl, ...

Indrukwekkend? Phil Bradley somde er vorig jaar in zijn weblog (goo.gl/6Qs9qt) nog tientallen meer op.

Google nu

Anno 2013 is Google een bedrijf van grote getallen geworden. De hoofdvestiging, het Googleplex, is een campus van 11 hectare, waar volgend jaar nog 10 hectare bijkomt. Een aardige groei vergeleken met de garage uit 1998. Dat geldt ook voor het aantal doorzoekbare pagina's. Google geeft daar zelf geen cijfers over, maar men schat dat dat nu in de orde van 500 miljard ligt, 20.000 maal zo veel als in 1998. Wat Google wel meldt, is dat ze 60 biljoen verschillende url's kennen. Een 6 met 13 nullen. Daarvan is dus maar nauwelijks 1 procent ook werkelijk geïndexeerd. Evengoed is die index al 100 miljoen gigabyte. Daarop worden 4 miljoen zoekacties per minuut uitgevoerd (tegen 7 zoekacties in 1998). Daarmee ligt Google's marktaandeel op ongeveer 75 procent – in Nederland zelfs op 97 procent.

Google heeft serverparken over de hele wereld, met een opslagcapaciteit van enkele exabytes. Hun energiegebruik is dat van een flinke provinciestad. Met een jaaromzet van 55 miljard dollar en een winst van 12 miljard dollar, hoort Google toch nog lang niet tot de echt grote bedrijven.

De Pagerank die Google groot maakte, heeft recent aan belang ingeboet. Middels Google's Knowledge Graph en door

toepassing van semantische technieken, zoals de Schema.org-ontologie (ook ondersteund door Bing en Yahoo), evolueert Google naar een ‘antwoordmachine’. Daarbij hebben ze geen last van gemanipuleerde metatags, omdat het niet meer om de inhoud van trefwoorden gaat, maar om codering van de aard van woorden en getallen in gevonden documenten. Intussen geeft Google Now zelfs al antwoord op vragen die nog niet gesteld zijn.

Eric Sieverts is redacteur van InformatieProfessional.

Google-generatie aan het woord

‘Toen Google geboren werd, was ik zeven jaar. Ik behoor dus echt tot de Google-generatie die nooit anders gekend heeft. Vanaf mijn scholientijd lag de informatiewereld als een groot Google-boek aan mijn voeten. Toen ik een werkstuk maakte over het oude Egypte, keek ik niet langer in de Winkler Prins of snuffelde ik door boeken. Ik zocht op Google, daar stond actuele informatie en ik vond er indrukwekkende afbeeldingen. Bij een studieproject op de HvA brainstormde ik thuis via Google Drive (eerder Google Docs) met andere projectleden, waardoor wijzigingen realtime werden bijgewerkt en we niet voor één uur overleg naar school hoefden te reizen. Toen de spionagepraktijken van de NSA aan het licht kwamen, heeft me dat niet geremd in het gebruik van Googles gebruiksvriendelijke diensten, omdat er geen vergelijkbare alternatieven zijn. Met dat in het achterhoofd vind ik het prima dat Google – tot op zekere hoogte – geld met mijn persoonlijke gegevens verdient om zo de kosten te dekken.’

Tom de Munck studeert Media, Informatie en Communicatie aan de HvA en loopt nu stage bij DutchView in Hilversum.

Een lastig portret

‘Ik zie mezelf voorbijkomen in een reclame zonder dat ik daaraan meegewerkt heb! En zonder dat mijn naam genoemd wordt,’ twitterde een Bekende Nederlander laatst. ‘Kan ik hier wat tegen doen met mijn portretrecht?’

Door: Raymond Snijders

Het is een vraag die niet alleen voorbehouden is aan Bekende Nederlanders. Iedereen kan tegenwoordig onverwacht of ongewenst gefotografeerd of gefilmd worden. Het reclamespotje over de 4G-dienst van KPN illustreert dit onbedoeld heel treffend. Vader en zoon springen uit een vliegtuig en het filmpje met de angstige zoon staat al op YouTube voordat beiden weer op de grond staan. Met 51 likes en een zoon die niet blij is met dat filmpje.

Het portretrecht geeft in bepaalde gevallen het recht je te verzetten tegen gebruik van jouw portret. En er is al snel sprake van een portret. Zo hoeft je niet eens met je gezicht in beeld te komen: het gaat erom dat je redelijkerwijs herkenbaar bent. Als anderen jou kunnen herkennen, ondanks bijvoorbeeld een onherkenbaar gemaakt gezicht zoals Google dat doet in Street View, dan spreken we al over een portret.

Voor het portretrecht maakt het wel

uit hoe een portret gebruikt wordt. Je kunt met je portretrecht bijvoorbeeld niet voorkomen dat je gefilmd of gefotografeerd wordt, het portretrecht is alleen van toepassing bij publicatie van filmpje of foto. Als je iemand ziet lopen met een Google Glass bril op en je wilt per se niet gefotografeerd worden, dan kun je die persoon maar beter mijden.

Maar ook bij publicatie is het gebruik van iemands portret niet verboden. Het is standaard toegestaan, tenzij iemand een zogeheten ‘redelijk belang’ kan aanvoeren om het gebruik van zijn of haar portret tegen te gaan. Dat redelijke belang zal in de meeste gevallen om privacy gaan. Het recht op privacy is een grondrecht in de Nederlandse wetgeving. Je kunt het dus aanvoeren om je te verzetten tegen het gebruik van je portret. Maar daar staat wel tegenover dat diegene die publiceert ook een belang zal hebben om het wel te publiceren. Voor journalisten, fotografen maar ook burgers zal dat belang meestal om de nieuwswaarde gaan. Was jijzelf of een gebeurtenis rondom jouw persoon nieuwswaardig, dan mag een foto of filmpje gewoon worden gebruikt door een ander.

En dan wordt het een kwestie van afwegen van het privacybelang tegen het belang van de nieuwswaarde. Hoe belangrijk ben jij als persoon in de foto of het filmpje? In welke mate wordt je privacy geschonden en hoeveel schade levert dit op? Een foto tijdens Prinsjesdag waar mensen herkenbaar op straat te zien zijn, schendt het portretrecht van die mensen niet. Ook al had je je ziek gemeld die dag en kan je baas nu in de krant zien waar je werkelijk was.

‘Was jijzelf of een gebeurtenis rondom jouw persoon nieuwswaardig?’

Bekende Nederlanders hebben een streepje voor bij die afweging van belangen. Zij kunnen normaliter geld vragen om te poseren voor foto's of om mee te werken aan een video-filmpje. Dat is een ‘verzilverbare populariteit’ en dat levert dus ook een verzilverbaar portretrecht op. De BN'er die zichzelf terugzag in een reclame, kan dus een vergoeding eisen of zelfs publicatie (proberen te) voorkomen met behulp van zijn portretrecht.

Maar het voorkomen of verwijderen van een publicatie zal in de praktijk heel lastig zijn. Met steeds meer camera's om ons heen, mensen die met een Google Glass rondlopen en met sociaalnetwerksite Facebook dat standaard alle gezichten herkent in foto's, is het maar de vraag hoe lang de regels van het portretrecht nog houdbaar zijn. Als zelfs een vader niet stilstaat bij het redelijke belang van zijn zoon voordat hij een filmpje op YouTube zet, dan hoeft je dat van vreemden ook niet te verwachten. Misschien moeten we straks allemaal zelf met een balkje voor onze ogen over straat lopen. <

Raymond Snijders is senior informatiebemiddelaar bij Hogeschool Windesheim.

advertentie

Optimaliseer toegang tot de gewenste informatie met
EBSCO Discovery Service
en **EBSCO eBooks**

EBSCO Discovery Service (EDS) biedt via één zoekvenster snel toegang tot uw volledige (gedrukte en digitale) informatiecollectie.

Breid uw aanbod verder uit door **EBSCO eBooks** aan de collectie toe te voegen met meer dan 450.000 kwaliteitstitels van toonaangevende uitgeverij.

Wilt u meer weten over EDS en EBSCO eBooks?
Kom dan langs bij de EBSCO-stand tijdens het KNVI congres of neem contact op via +31 297 386 386 of mailnl@ebSCO.com!

EBSCO
www.ebSCO.nl

Vernieuwd standaardwerk over het Vlaamse boek

Ludo Simons, emeritus
hoogleraar Boekwetenschap,
kiest voor een bredere aan-
pak in de herziene uitgave
van zijn monumentale werk.

Door: Matthijs van Otegem

+++++
Ludo Simons | Het Boek in Vlaanderen
sinds 1800: een cultuurgeschiedenis
| Tiel: Lannoo | ➔ 2013 | ISBN
978902098374 | 640 p. | € 49,99
| ●●●●○
+++++

Vijftientig jaar geleden publi-
ceerde Ludo Simons zijn stan-
daardwerk *Geschiedenis van de
uitgeverij in Vlaanderen*. Nu komt
deze emeritus hoogleraar Boekwe-
tenschap van de Universiteit Ant-
werpen en de KU Leuven met een
herziene en uitgebreide uitgave van
dit monumentale werk. Een must
voor iedereen met interesse in
boekgeschiedenis.
Het boek is chronologisch opgezet.
Van de erfenissen van de acht-
tiende eeuw naar de ‘Vlaamse we-
dergeboorte’ (1830-1890), langs
de bloei van de Vlaamse uitgeverij
in het interbellum naar de literaire
uitgeverij in de tweede helft van de
twintigste eeuw en de opkomst van
de grote concerns. Simons sluit af
met een kort hoofdstuk over de
ontwikkelingen sinds 2000.
Prettig voor de lezer is dat de tech-
nische ontwikkeling in de uitgeverij
van de afgelopen decennia ook
fysiek zichtbaar is. Deze uitgave is
superieur aan de eerste editie uit
de jaren tachtig. Een schitterend
uitgegeven boek, helemaal voor
deze prijs. De vorm is een ware
pleitbezorger voor de inhoud.
Een herziene editie nodigt uit tot
vergelijken. Simons claimt een
bredere aanpak: van een geschie-

denis van de uitgeverij naar een
boekgeschiedenis. Dit weerspiegelt
de ontwikkeling die de bestudering
van het boekenvak de afgelopen
decennia heeft doorgemaakt. Het
gehele werk is daadwerkelijk van
begin tot eind herschreven. Wel is
het een geschiedenis van de uitge-
verij gebleven in plaats van een al-
gemene boekgeschiedenis. De uit-
breidingen zijn over het algemeen
een verdieping ten opzichte van de
vorige versie, eerder dan een ver-
breiding naar de receptie van boe-
ken en leescultuur in Vlaanderen.
Binnen de context van de uitgeve-
rijsgeschiedenis zijn nieuwe inzich-
ten nauwgezet verwerkt. Spijtig is
daarom dat de bibliografie niet is
meegenomen in het register.
In de Epiloog waagt Simons zich
nog aan de toekomst van het boek.
De Vlaamse boekhandel is nog niet
hard geraakt door de opkomst van
het ebook, waaruit Simons de con-
clusie trekt dat dit slechts een aan-
vulling vormt op het gedrukte boek
en het zeker niet zal verdringen.
Of dit waar is, mogen toekomstige
chroniqueurs van de Vlaamse boe-
kenwereld beoordelen. <

Matthijs van Otegem is redacteur
van *InformatieProfessional*.

Hebben jouw kennis en kunde een oppeppertje nodig?

#TrendingTopics in Informatie en ICT

www.rulersgroup.com

Controle bij het zoeken

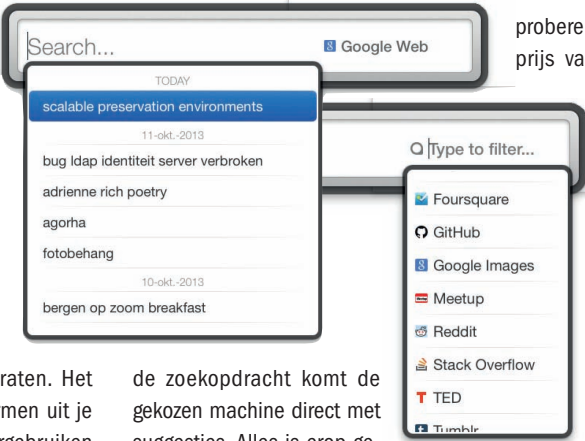
Google is leider wat betreft eenvoudig zoeken op het wereldwijde web. Maar soms willen we meer gericht zoeken in nog minder tijd. Of juist minder privacy weggeven. Deze keer aandacht voor twee tools die je meer controle geven bij het zoeken.

++++++

Bespaar je de moeite van het typen

Door: Alice Doek

Phlo is een nieuw zoekprogramma voor Mac, iPad en iPhone. Het kan een en dezelfde zoekopdracht naar maar liefst 33 verschillende zoekmachines sturen en vervolgens de zoekgeschiedenis synchroniseren op ‘al’ je apparaten. Het is heel makkelijk om termen uit je zoekgeschiedenis te hergebruiken of te wissen. Ook kun je zelf nog andere zoekmachines aan de lijst toevoegen. Tijdens het typen van

de zoekopdracht komt de gekozen machine direct met suggesties. Alles is erop gericht om de gebruiker toch vooral de moeite van het typen te besparen. De drempel om Phlo eens uit te

proberen is met een aanschafprijs van 2,99 euro (iOS) en 3,99 euro (Mac) aan de hoge kant. De motivatie om er het maximale uit te halen eveneens. Daarom is het jammer dat de functionaliteit een beetje tegenvalt. Het gebruiken van meerdere zoekmachines in één keer is bijvoorbeeld niet mogelijk.

Ook stoort ik me aan het feit dat Phlo op de verschillende apparaten geen uniforme werkwijze heeft.

Op de iPad en iPhone neemt Phlo de browser helemaal over, met de gegeven zoekopdracht op de plaats waar normaal de adresbalk staat. Het is op die apparaten lastig om de zoekgeschiedenis op te roepen: de resultaten hinderen het zicht. Op de Mac gebruik je de weliswaar mooi vormgegeven applicatie alleen voor het indienen van de zoekopdracht; daarna word je naar de voorkeursbrowser gestuurd en is de neiging om Phlo te vergeten buitengewoon groot.

Alice Doek is redacteur van InformatieProfessional.

++++++

Privacyvriendelijk zoeken

Door: Leen Liefsoens

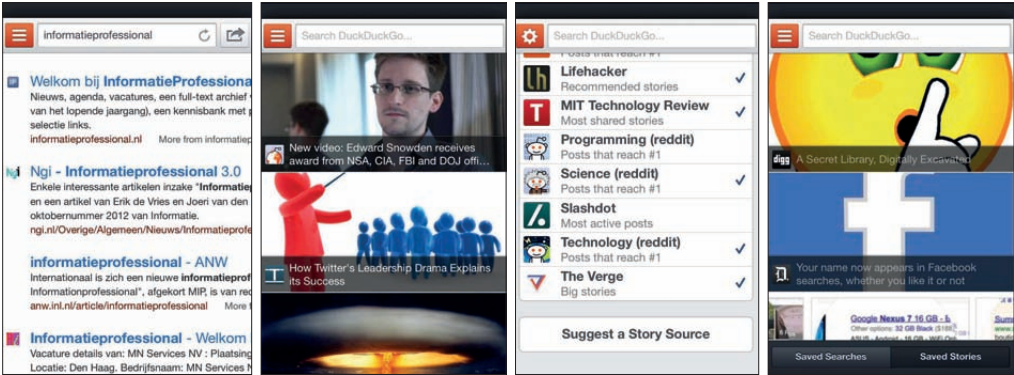
DuckDuckGo bestaat al sinds 2008. De zoekmachine onderscheidt zich door geen persoonlijke gegevens te verzamelen van zoekers, geen gemanipuleerde zoekresultaten (filter bubble), geen spam en presentatie van directe antwoorden op vragen. De opmerkelijke naam is bedacht door oprichter Weinberg, die dacht aan het spel *Duck, Duck, Goose*, de Amerikaanse variant van ‘zakdoekje leggen’. De zoekresultaten van DuckDuckGo komen uit meer dan honderd bronnen, waaronder DuckDuckBot (de eigen crawler), crowd-sourced sites als Wikipedia en zoeksystemen als Wolfram | Alpha. De bronnen worden daarbij afgestemd op de zoekvraag. Zoek je op je favoriete acteur of artiest, dan krijg je resultaten van IMDB, last.fm en YouTube. Zoek je op een onderwerp, dan worden

Wikipedia-resultaten aangevuld met resultaten uit andere encyclopedieën. Type je een beroep in, dan komen bronnen als LinkedIn en SlideShare naar boven. Erg handig! Zelf controle houden over in welke bron je wilt zoeken? Dat kan door het gebruik van de ‘bang!’-commando's (naar het Engelse woord voor uitroepetekens), waarmee onmiddellijk op de specifieke site

gezocht wordt. ‘!wiki’ of ‘!w’ zoekt bijvoorbeeld op Wikipedia. De zoekmachine is raadpleegbaar via duckduckgo.com en verkrijgbaar als app voor iOS en Android. Daarnaast kan je DuckDuckGo integreren met browsers en systemen. Kijk op www.duckgo.com/help onder Desktop. De interface is in veel verschillende talen, waaronder Nederlands, beschikbaar. Voor deze review

heb ik de iOS-app bekeken. Naast het zoeken biedt deze app meer: dagelijks de meest gedeelde en gewaardeerde artikelen van handmatig geselecteerde bronnen. In de settings kan je verschillende instellingen aanpassen en zoekopdrachten opslaan.

Leen Liefsoens is redacteur van InformatieProfessional.

Een van de grootste kaarten
uit de Atlas der Neederlanden
in restauratie

Fotomodel Karen Mulder geportretteerd door Carli Hermès

Foto: Carli Hermès

Foto: H. van Herk

events, etc.

11 november • LANDELIJKE DAG

LAAGGELETERDHEID

• Den Bosch • goo.gl/j5EHtl

25-27 november • SEMANTIC WEB IN LIBRARIES (SWIB13)

• Hamburg • swib.org/swib13/

28-30 november • BREEKBAAR

BEZIT, FOTOGRAFIE OP GLAS

• Symposium • Antwerpen

• goo.gl/c3BUOP

3 december • DECENTRALISATIE

SOCIAAL DOMEIN EN DE

BIBLIOTHEEK • Conferentie • Utrecht

• goo.gl/dwTj9H

4 december • TOPOVERLEG DE

INFORMATIE OVERHEID • Hoe data

dé strategische asset kan zijn voor de
publieke sector van de toekomst

• Delft • www.informatieoverheid.nl

Meer events op

www.informatieprofessional.nl

DISH2013

Op 2 en 3 december organiseren Europeana, Het Nieuwe Instituut en DEN in Rotterdam de derde editie van de internationale conferentie over digitaal erfgoed: Digital Strategies for Heritage (DISH). DISH is de internationale tweejaarlijkse conferentie over strategieën voor digitale dienstverlening met erfgoed. Dit jaar bestaat DISH uit twee componenten: de Europeana Annual General Meeting (AGM) op de eerste dag (voor genodigden van Europeana) en een open conferentie (1,5 dag). Er zijn drie hoofdthema's: 1. Active Audiences, 2. Business for Creative Industries en 3. New Competencies. De eerste twee thema's gaan over nieuwe, strategische en diepgaande vormen van samenwerking. Het derde thema komt daar op natuurlijke wijze uit voort: welke competenties zijn er nodig om deze nieuwe vormen van samenwerking te ondersteunen? www.den.nl/agenda

exposities

Atlas der Neederlanden

In de Bijzondere Collecties van de Universiteit van Amsterdam is t/m 9 februari de tentoonstelling *Atlas der Neederlanden: de dageraad van het Koninkrijk* te zien. Voor deze gelegenheid is de *Atlas der Neederlanden*, de grootste verzamelaarsatlas van ons land en het middelpunt van de tentoonstelling, geconserveerd en zijn de negen banden van de atlas gerestaureerd en gedigitaliseerd. Fotografe Hanne van Herk heeft sinds 2010 het proces van het 'Atlas-project' gevolgd. Zij maakte opnamen tijdens de conservering, restauratie, digitalisering, vergaderingen en de opbouw naar de opening van de tentoonstelling. In het Museumcafé van de Bijzondere Collecties is t/m 1 december een selectie van haar foto's te zien.

www.bijzonderecollecties.uva.nl

Carli Hermès

CODA Museum in Apeldoorn presenteert van 3 november t/m 26 januari het eerste museale overzicht van sleutelwerken uit het oeuvre van de Nederlandse fotograaf Carli Hermès (1963). Hermès werd bekend met zijn – soms controversiële – reclamefotografie voor Suit Supply en andere merken. Ook maakt hij modereportages en is hij actief als regisseur. www.coda-apeldoorn.nl

Natuur & kinderboek

Fantastische natuur in kinderboeken toont van 1 november tot 1 maart de geschiedenis van natuurbeleving en beelden van de natuur in het Nederlandse kinderboek vanaf de achttiende eeuw. Met deze tentoonstelling wil de Forumbibliotheek in Wageningen de bezoeker aanzetten tot nadenken over de invloed van natuur- en milieubeschouwingen op de kinderwereld. www.wageningenur.nl

PROFESSIONAL IN HET NIEUWS

Hans de Zwart (1976) is sinds 1 oktober jl. de nieuwe directeur van de digitale burgerrechtenorganisatie Bits of Freedom. Hij was senior innovation adviser for Global HR Technologies bij Shell International.

Je bent je werkende leven begonnen als gymleraar, je vorige baan was innovatieconsultant bij Shell en nu ben je directeur van Bits of Freedom. Wat hebben deze banen met elkaar gemeen?

De gemeenschappelijk deler in deze drie banen is Moodle, een open source elektronische leeromgeving. Ik was toevallig de eerste die dat in Nederland gebruikte, werd Moodle-consultant

en hielp bij de implementatie ervan bij Shell. De open source-licentie van deze leeromgeving zette mij aan het denken over rechten en technologie. Ook leerde ik dat een wereldwijde virtuele community samen een heel mooi product kan maken.

Wat is het grootste verschil tussen je baan bij Shell en die bij BoF?

Bij BoF kan ik voor 100% aan mijn idealen werken.

Wat zijn de belangrijkste strijdpunten op het gebied van digitale burgerrechten?

Vanzelfsprekend surveillance door overheden. Na de onthullingen van NSA-klokkenluider Edward Snowden is het debat over de af luisterpraktijken door geheime diensten weer springlevend. In Nederland komen er twee wetwijzigingen aan die de bevoegdheden van politie en geheime dienst flink uitbreiden.

Maar ook bedrijven spelen hier een rol in. Data-giganten als Facebook en Google maken het overheden erg makkelijk om gegevens over burgers op te vragen. Gebruikers hebben te weinig controle over en inzicht in de gegevens die bedrijven van ze verzamelen. Nieuwe Europese wetgeving op dit gebied ligt zwaar onder vuur van – met name Amerikaanse – tegenlobby.

Tot slot staat de Nederlandse wettelijke netneutraliteit – een belangrijke voorwaarde voor innovatie en een open internet – onder druk door plan-

nen van Eurocommissaris Neelie Kroes.

Is het gemakkelijk om mensen te overtuigen van het belang van digitale burgerrechten?

De meeste mensen zien het belang van digitale burgerrechten wel, maar een gevoel van urgentie en persoonlijke betrokkenheid ontbreekt helaas nog vaak. De onthullingen van Snowden hebben wat dat betreft zeker geholpen om mensen wakker te schudden. Het aantal bezoekers van onze Internetvrijheid Toolbox, een webpagina met tips voor het beschermen van je internetvrijheid, is bijvoorbeeld sterk toegenomen. Tegelijkertijd merken we dat er nog steeds veel misverstanden over digitale burgerrechten zijn. Met name over privacy. Het 'ik-heb-niets-te-verbergen'-argument kan echt niet meer.

Wat zijn effectieve manieren van actievoeren en hoe kun je het beste blijvende veranderingen bewerkstelligen?

Een groot gedeelte van ons werk bestaat uit het informeren van internetters en beleidsmakers over wat er speelt op het gebied van digitale rechten. Daarnaast ontwikkelen we kennis en tools waarmee internetters zelf aan de slag kunnen om hun vrijheid te beschermen. Bits of Freedom is groter dan de medewerkers op ons kantoor: een groot gedeelte van onze invloed en ons succes komt van de honderden betrokken volgers en vrijwilligers.

Welke studie heb je gedaan?

De Academie voor Lichamelijke Opvoeding in Amsterdam en een propedeuse Wijsbegeerte aan de Universiteit Utrecht.

Je allereerste baan?

Op zaterdagdagen in Zwart op Wit-boekhandel in de Utrechtsestraat in Amsterdam.

Wat is je favoriete blog?

Stephen Downes (www.downes.ca) schrijft als 'one-man army' al jarenlang een dagelijkse nieuwsbrief waarin hij het nieuws over onderwijstechnologie als filosoof commentarieert.

Welk ebook las je het laatst?

Het fantastische *Wij* van Jevgeni Zamjatin, een soort Russische 1984 uit de jaren twintig. Helaas in een wat oude Engelse vertaling.

En welk papieren boek?

Who Owns The Future van Jaron Lanier.

Heeft het papieren boek nog toekomst?

Uiteraard! Een papieren boek wordt waarschijnlijk wel iets voor de connoisseur en niet alles zal meer op papier verschijnen.

Je favoriete vrijetijdsbesteding?

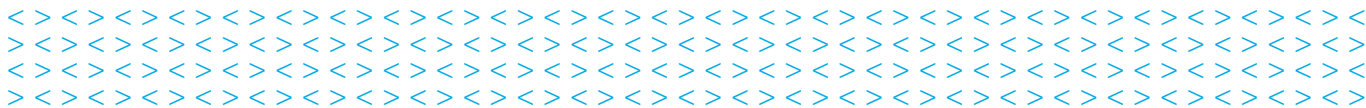
Lezen en reizen, het liefst in combinatie.

Wat zou je willen doen als je niet meer hoeft te werken?

Op deze vraag geef ik al sinds mijn zeventiende hetzelfde antwoord: de hele dag dominoën en Michael Jordan-video's kijken. Daar is in twintig jaar niets aan veranderd.

Hans de Zwart

CARRIÈRE

Gerrit Visser (1953) woont in Drenthe en werkt als informatiespecialist in de Randstad. Ontslag bracht hem ertoe de bakens te verzetten.

Door: Ronald de Nijs

Elke zondagavond pakt Gerrit Visser zijn rugzak en de tas met z'n iPad en trekt de deur dicht van zijn huis in het Drentse Roden, een dorp onder de rook van Groningen. Hij neemt de trein naar Den Haag, waar hij een kamer heeft en waar zijn huidige werkgever, het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, kantoor houdt. Pas vrijdagavond zal hij weer terugkeren. Zijn leven is niet te vergelijken met de periode waarin hij dagelijks op en neer reisde naar KPN in Groningen. In 2004 deed hij als informatiespecialist bij de Bidata-afdeling van KPN Research het licht uit, waarmee er een eind kwam aan zijn 29-jarige werkcarrière bij KPN. Vervolgens solliciteerde Visser twee jaar lang op elke vacature in zijn vakgebied. Tevergeefs. 'Te oud. Tenminste, dat vonden potentiële werkgevers.'

'Je moet niet binnen een half jaar het eerste, beste baantje accepteren. Neem de tijd om na te denken wie je bent en wat je wilt.' Die 'bezinningsperiode' bracht Visser ertoe om samen met een oud-collega het bedrijfje Informatiedienstverlening.nl te beginnen. Al moet Visser er wel aan toevoegen: 'De optie van het ondernemerschap heb ik vooral aangegrepen omdat solliciteren toentertijd een weinig zinvolle activiteit was.' Wat hem vooral opviel was dat hij als ondernemer door opdrachtgevers heel anders werd benaderd dan als sollicitant. 'Ik had nu een schat aan ervaring en expertise.' De eerste opdracht kwam van de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) in Den Haag, waar Visser tijdelijk voor 40 uur per week

aan de slag kon. Aangezien de Randstad meer banen te verdelen had dan het Hoge Noorden, besloot hij zijn kans te wagen. Hij zocht voor door de week een kamer in Den Haag en ging bij VNG aan de slag. Daarna werkte hij bij de Tweede Kamer en zo volgden de opdrachten in overheids sfeer elkaar op. Visser had ondertussen de stekker uit het bedrijfje getrokken en gaf er toch weer de voorkeur aan om als 'flexibele workforce' zijn diensten aan te bieden.

Na een paar jaar bleek ook de overheid last te hebben van de crisis. Visser zat opnieuw zonder werk. Ditmaal bleek het lastiger om ergens aan de slag te gaan. In een artikel over werkloosheid in NRC Handelsblad vertelde hij dat hij de moed niet opgaf, ondanks de negatieve

ervaringen. Die publicatie leidde weer tot deelname aan een ander item over mensen zonder werk, nu in het SBS 6-programma *Hart van Nederland*. Maar een baan diende zich niet aan. Die zou hij later vinden bij zijn oude werkgever KPN, waar hij als telefonisch adviseur Glasvezel aan de slag ging.

Na een half jaar callcenterwerk bij KPN zit Visser nu weer écht op zijn plek. In mei 2013 is hij als tijdelijk informatiespecialist gestart bij de afdeling Informatie- en Archiefdiensten (I&A) van BZK. Tot zijn eigen verrassing. 'Ik had nooit voorzien dat archiefdiensten de bibliotheken zouden overleven. Achteraf heb ik me blind gestaard op kennismanagement. Ik besef nu pas dat de informatie- en archiefafdeling heel erg naar elkaar toe zijn gegroeid.'

Terugkijkend is Visser niet rouwig om het ontslag bij KPN in 2004. 'Natuurlijk heb ik zekerheid moeten inleveren. Maar het heeft me ertoe gebracht de bakens te verzetten en mijn beroepsloopbaan een nieuwe impuls te geven.' Zijn advies aan werkloze vakgenoten: 'Denk nooit: wie zit er nu op mij te wachten. Blijf optimistisch! En grijp een contract voor een half jaar met beide handen aan.'

Zelf heeft Visser nog zes jaar voor de boeg voordat hij met pensioen kan gaan. Over de periode die voor hem ligt spreekt hij liever niet. 'Het is net zo gevaarlijk om in het verleden als in de toekomst te leven. Ik ga uit van het nu.'

Ronald de Nijs is eindredacteur van *InformatieProfessional*.

Gerrit Visser

Frank Huysmans

Science en Satan

Het is het smerigste stuk literatuur dat ik ooit las, maar ook het intrigerendste. Nota bene geschreven door een naamgenoot. Parijzenaar Joris-Karl Huysmans (Franse moeder en Nederlandse vader), overdag kantoorklerk en 's avonds romancier, publiceerde *Là-bas* in 1891. Volgens kenners is het de definitieve roman over het

verwachtingen op de proef stellen. Het New Yorkse onderzoek omvat een vijftal experimenten, voorbeeldig uitgevoerd met variërende literaire en populaire teksten. Na het lezen moesten de proefpersonen de emoties bij diverse gezichtsuitdrukkingen benoemen. Voor eerdere leeservaring werd gecontroleerd met een toets op kennis van auteursnamen. De effecten van het literaire lezen zijn niet heel groot en op het randje van significantie, maar ze zijn er wel.

Maar ik blijf met *Là-bas* in mijn hoofd zitten. Ik las de Nederlandse vertaling *Uit de diepte* zo'n twintig jaar geleden. De hoofdfiguur, ene Durtal, verdiept zich in de wandaden van de vijftiende-eeuwse edelman Gilles de Rais – echt gebeurd en historisch goed gedocumenteerd. Machtig en rijk als de baron was, zich onaantastbaar wanend, vergreep hij zich op de meest gruwelijke wijze aan tientallen kinderen tot hun dood erop volgde. Durtal/Huysmans beschrijft de details met welhaast satanisch genoegeen.

Mijn toenmalige vriendin wilde geen kinderen en na het lezen van *Là-bas* had ik zeker het gevoel dat ik haar beter begreep. Maar dat 'de' literatuur per definitie goed is voor onze psychische en sociale vermogens – het gaat er bij mij niet in. Net zo min als geweld en seks in films en computergames het gevoelsleven afstompen. Een toetsje vlak na het lezen van een stuk tekst bewijst niet dat het effect ook beklijft, zeggen ook andere critici. Informatie – pardon: content – is geen kei die onze kant op wordt geslingerd. Eerder een stuk klei dat we zelf vormgeven. Verdomd als het niet waar is.

‘Dat “de” literatuur per definitie goed is voor onze psychische en sociale vermogens – het gaat er bij mij niet in’

satanisme, de rituele verering van de duivel in de Zwarte Mis. Als u slechte dromen heeft gehad van *The Exorcist*, begin dan vooral niet aan *Là-bas*. Gevraagd bepaalde passages uit het boek te krijsen, wordt het black metal-zangers geheid bleek rond de neus. En het kan haast geen toeval zijn dat vertaler Geerten Meijsing later boeken ging schrijven met titels als *Tussen mes en keel*, *Dood meisje* en *Moord & Doodslag*. Enfin, nu wilt u het boek natuurlijk lezen. Dankzij een artikel in *Science* kan ik dat alleen maar aanraden. Onderzoekers uit New York hebben experimenteel aangetoond dat je je na het lezen van literatuur beter in anderen kunt inleven, zowel in hun gevoelens als in hun gedachten en bedoelingen. Met literatuur lukt dat beter dan met non-fictie, populaire lectuur of helemaal niets. Volgens de auteurs komt dat doordat literaire fictie je dwingt in de huid te kruipen van de personages. En waar in platte lectuur de wereld en personages voorspelbaar zijn, wil literatuur juist onze

Frank Huysmans is redacteur van InformatieProfessional, bijzonder hoogleraar bibliotheekwetenschap aan de UvA en zelfstandig onderzoeker en adviseur

U wilt

een gedreven professional
maar met backing van collega's

U wilt

zaken doen met een bedrijf
maar een zzp'er geleverd krijgen

U wilt

één aanspreekpunt voor
alle SharePoint-disciplines

Dan is er voor u

– geheel op maat – dé coöperatie
gespecialiseerd in alle facetten van
SharePoint en haar implementaties
en de daarmee gepaard gaande
veranderingen:

FairPoint coöperatie U.A.

www.fairpoint.coop

**Tijdelijke versterking
nodig binnen uw
informatieafdeling?**

DETACHERING

Reekx
www.reekx.nl

Zojuist verschenen:

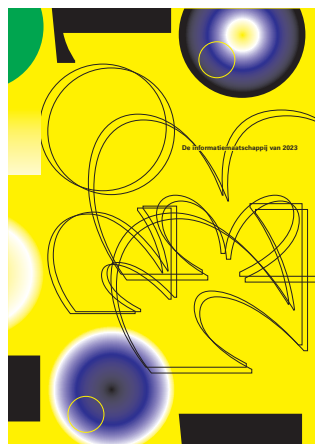
De informatiemaatschappij van 2023

**15 experts
uit verschillende
disciplines geven
hun visie op
het jaar 2023**

Wat zijn de onomkeerbare
trends die ons
informatielandschap
vorm gaan geven?

Onder redactie van
dr. Geert-Jan van Bussel

€ 19,95

Te bestellen via www.1boek.nl

BrowZine -

De beste wetenschappelijke tijdschriften op uw tablet!

BrowZine is een tablet applicatie die gebruikers door wetenschappelijke en peer-reviewed artikelen laat bladeren, lezen, opslaan en exporteren. Eenmaal bekeken en opgeslagen kan het artikel ook zonder internetverbinding benaderd worden. BrowZine vereenvoudigt het bijhouden van de meest recente vakliteratuur.

Voordelen voor onze klanten:

- Selecteer wetenschappelijke tijdschriften op basis van uw eigen elektronische collectie.
- Blader door complete afleveringen van tijdschriften
- Lees individuele artikelen
- Selecteer uw favoriete tijdschriften voor uw persoonlijke collectie
- Bewaar uw favoriete artikelen
- Additionele mogelijkheden met gepubliceerde informatie
- Artikelen zijn altijd en overal beschikbaar, dankzij uw reeds bestaande authenticatie oplossingen (inclusief EZproxy, Shibboleth, VPN etc.)

BrowZine omvat een indrukwekkende lijst met tijdschriften variërend van Open Access uitgevers zoals BMC en PLoS, tot uitgevers zoals Elsevier, Springer, BMJ en SAGE.

Contact:

Ronald van Dieën
rvandieen@LMinfo.nl
of 0031 (0)6 13838386

information delivery